

ANUL XVI NR. 13 (617) — 25 martie 1967

Proletari din toate țările, uniți-vă!

Flacăra

PE PRIMUL PLAN

organizarea științifică

În toate întreprinderile din țară se desfășoară o amplă acțiune, inițiată de conducerea partidului, menită să stimuleze perfecționarea organizării științifice a producției și a muncii. Timp de mai multe luni, colective formate din cadre de conducere ale economiei, ingineri, economiști, oameni de știință, specialiști din ministere, institute de cercetări și din întreprinderi studiază principalele aspecte legate de descoperirea și valorificarea a noi rezerve interne, în scopul fructificării optime, integrale, a potențialului tehnic și uman, ridicării eficienței economice a fiecărei unități în parte. În funcție de condițiile specifice ale fiecărei întreprinderi sunt elaborate planuri concrete de măsuri, urmărindu-se lichidarea în final a decalajului dintre nivelul de organizare și cel de înzestrare tehnică. În numeroase uzine și fabrici, unde aceste comisii activează de câțiva timp, primele măsuri luate în cadrul planului de organizare științifică a producției și a muncii au început să dea roade.

DISCIPLINA — UN FACTOR INDISPENSABIL

— Organizarea muncii și producției după criteriile științifice — ne spune tov. ing. *Mihai Lucaci*, directorul Uzinei de prelucrare mase plastice București — este legată în mod esențial de un factor de primă importanță: imperativul ordinii și disciplinei în viața întreprinderii.

Anul trecut am vizitat mai multe fabrici și uzine din Italia, Franța și Austria. Am remarcat cu această ocazie precizia și ope-

rativitatea cu care lucrează diferitele compartimente ale întreprinderilor și mai cu seamă disciplina strictă și ordinea din ateliere. Cea mai mică abatere este sancționată cu severitate.

În uzina noastră, actele de indisciplina constituie, din păcate, o grea povară pentru noi toți. Un exemplu: din cei 1360 salariați afectați direct sectorului productiv 112 beneficiază de certificate

medicale. Acestea le dau dreptul de a lucra numai în schimbul de dimineață sau de a munci un număr redus de ore. Mulți dintre aceștia sînt tineri, pînă în 25 de ani. Băieți viguroși, cu putere de muncă, dar care și-au făcut rost de cite o «astenție». Certificatele medicale se acordă cu mult prea mare ușurință, în urma unui consult superficial, sau pur și simplu în mod ilegal.

Problemele care privesc respectarea ordinii și disciplinei în producție sînt însă mult mai variate. Aprovizionarea ritmică, deservirea locului de muncă este în ultimă instanță tot o problemă de disciplină. În uzinele pe care le-am vizitat această sarcină revenea, în mod strict, unui anumit compartiment. La noi se ocupă prea mulți de aprovizionare: muncitorul de la mașină, șeful de atelier, șeful aprovizionării. Uneori se tratează direct cu furnizorii uzinei noastre. Acest du-te-vino înseamnă timpii morți, bani irosiți de pomană. Multe necazuri ne dau lipsa pieselor de schimb, mai ales a celor realizate în străinătate. Sîntem nevoiți să le fabricăm noi, pe loc, mai exact spus să le improvizăm, ceea ce, în mod fatal, contribuie la deteriorarea instalației sau micșorează randamentul mașinii. Sînt de acord că foarte multe piese de schimb pot fi realizate în țară. Există însă și excepții. Îmi permit să repet, prin intermediul revistei «Flacăra», propunerea pe care am făcut-o și ministrului nostru: crearea unui fond valutar care să se repartizeze, în mod experimental, mai multor întreprinderi. Prin intermediul societăților de import aceste unități industriale ar putea trata direct cu furnizorii din străinătate pentru cumpărarea reperelor necesare. Actualul procedeu s-a dovedit extrem de greoi.

Și câteva cuvinte despre inginerii noștri. Consider că avem mult prea mulți ingineri angajați direct în sectorul de producție și mult prea puțini afectați concepției. Încercarea noastră de a lărgi sectorul de creație s-a lovit însă de același impedi-

ment: indisciplina. Cîteva exemple: în nerele Virginia Oțel și Aurora Sandi specializate în cadrul uzinei noastre pentru munca de concepție (le-am creat condiții optime în acest scop), ne-au părăsit și s-au angajat, prima la Ministerul Industriei Ușoare, cealaltă la Institutul de cercetare mase plastice. Motivul: «Am găsit o viciu mai aproape de casă». Alte două ingineri, Lucia Pop și Cornelia Solaco și-au schimbat pur și simplu profesia meseriei. Amîndouă s-au angajat la INCERC, deoarece: «Institutul nu e Obor, ci în centrul orașului».

Trebuie să luptăm cu hotărîre pentru stăvili fluctuația cadrelor (în uzinele care le-am vizitat, cei mai mulți muncitori lucrau o viață întreagă în aceeași întreprindere). Calificarea superioară poate fi dobîndită fără vechime în meserie. În atelierele «extrudere ușoară» și «gralare» lucrurile merg bine, deoarece aici oamenii lucrează de 7-8 ani. În schimb la «matrițerie» și «injecție» rebuturile sînt datorate lipsei de pregătire a muncitorilor. Fluctuația personalului de aici constituie una din cauzele principale ale acestor deficiențe.

Spațioasele hale de uzinaj precum și aparatura modernă cu care se lucrează la uzinele «Steagul roșu» din Brașov, fac ca această mare unitate industrială să se situeze la nivelul tehnicii actuale.

Fabrica de încălțăminte «Progresul» cea mai mare unitate de acest fel din Capitală. Linile tehnologice realizate la secția de croit fețe, pe seama cărora se realizează o bună productivitate sînt rodul unei judicioase organizări a producției.

Producției și muncii

„METODA PROCENTELOR” ȘI PRODUCȚIA

O metodă originală de organizare științifică a producției a fost găsită și aplicată la fabrica de mobilă «Libertatea» din Cluj. Acest lucru a fost realizat cu sprijinul substanțial al specialiștilor Institutului de alcul al Academiei. «Metoda procentelor», cum a fost denumită, asigură coordonarea sectoarelor conexe în așa fel încît titajele au ajuns să fie încărcate în procent de 72-76 la sută, iar fondul timpului de lucru este folosit în scopuri productive în proporție de peste 98 la sută. Repartizarea sarcinilor de produse și comenzi la nivelul sectoarelor de pregătire a pus în concordanță durata procesului tehnologic cu volumul de timp normal, asigurîndu-se astfel o întrepătrundere a sectoarelor care se succed și stabilindu-se cu exactitate tocul necesar de producție neterminată. Pentru aplicarea noii metode a fost necesară de asemenea reorganizarea secțiilor

de bază și așezarea fazelor de producție în flux continuu. Rezultatele acestui procedeu nu au întârziat să se arate. Fără dotări suplimentare, fabrica a obținut o creștere a producției cu 15 la sută, iar pînă în 1970 se va obține o producție cu 30 la sută mai mare față de nivelul actual. În ce privește economiile, numai la transportul intern se realizează un plus de circa 300.000 lei anual. Noua metodă a influențat pozitiv și calitatea mobilei produse. În momentul de față colectivul fabricii, cu ajutorul Institutului de calcul, se ocupă în continuare de alte aspecte ale organizării științifice a producției și muncii care au în vedere lichidarea stragurilor, creșterea rentabilității, utilizarea mai completă a fondului de rulment etc.

Datorită rezultatelor obținute, «metoda procentelor» este în curs de introducere și în alte fabrici de acest fel din țară

MĂSURI EFICIENTE LA HUNEDOARA ȘI STEAGUL ROȘU

La Combinatul siderurgic de la Hunedoara din cele zece probleme generale luate pentru început în studiu — destinate a conduce direct la sporirea eficienței economice a producției — unele au fost parțial rezolvate. S-au stabilit, între altele, metode noi de programare a producției de laminat și de urmărire cu ajutorul calculatorului electronic a respectării disciplinei contractuale față de cele peste 1 400 de întreprinderi și organizații economice din țară care primesc metal de la Hunedoara. Îmbunătățirile aduse în structura organizatorică de conducere tehnico-administrativă la furnalele 2-6 asigură, potrivit calculelor preliminare, creșterea productivității pe fiecare salariat în medie cu 36 tone de fontă pe an. De asemenea, s-a stabilit executarea unor lucrări de mică mecanizare cu posibilități locale în 13 sectoare și locuri de producție, fapt care va permite realizarea de economii anuale în valoare de peste 1 400 000 lei.

La uzinele «Steagul roșu» din Brașov, printre primele măsuri luate în scopul perfecționării programării operative a producției a fost întocmirea unui plan privind

reorganizarea fluxurilor tehnologice în secțiile care constituiau puncte de strângere a producției. Astfel, secția «șasiu», în urma studiilor făcute, a fost divizată în două compartimente specializate — unul în repere pentru transmisii, celălalt pentru punți, în care piesele sînt executate într-un ciclu închis, de la început pînă la sfîrșit. Totodată au fost organizate linii de fabricație pe repere și grupe de repere. Astfel se adîncește diviziunea muncii și specializarea muncitorilor, precum și folosirea mai eficientă a mijloacelor fixe. Totodată, în scopul asigurării unui transport ritmic, interfazic, au fost luate măsuri pentru construirea, pentru fiecare linie de fabricație, a unor transportoare suspendate, acționate mecanic. Pînă acum au fost montate șase asemenea transportoare, care sînt adevărate magazine de piese în mișcare. Altele sînt în curs de instalare. Asamblarea acestora a impus și reamplasarea mașinilor, în funcție de succesiunea prelucrării pieselor. Aplicarea măsurilor respective a dus la eliberarea unor însemnate spații de producție, utilizarea mai bună a mașinilor și a timpului de lucru, fapt concretizat în creșterea producției lunare cu circa 25 la sută față de realizările obișnuite.

SCHIMBUL III = SCHIMBUL I, UN REZULTAT POSIBIL?

— Într-o industrie modernă și dinamică delimitarea zi-muncă, noapte-odihnă nu mai are valoarea de ultimă. Se lucrează susținut și continuu, orice scăderi calitative ori de ritm reprezintă la scara economiei naționale mari pierderi. Tura III, tura de noapte, nu poate face excepții de la regulă. Așadar, cum se lucrează noaptea?

— Este o problemă care ne preocupă în cel mai înalt grad și pe noi — ne răspunde inginerul Bogdan Alexandru, șef adjunct la secția a 3-a cazangerie a uzinei «Vulcan» din Capitală. În principiu toate schimburile ar trebui să aibă aceeași eficiență și rezultate identice. Dar în realitate? De pildă, în uzina noastră, forța de muncă repartizată schimbului III reprezintă abia 75% față de cea a schimbului I (cel de dimineață). Există o tendință, pe care noi căutăm să o combatem, de eschivare de la munca de noapte, invocîndu-se în primul rînd motivul oboselei, tendință care, pe plan «tehnic», se exprimă prin repartizarea lucrărilor mai ușoare, care necesită o mică concentrare, deci mai puțină calificare. Dacă-i obosește omul, dă-i să lucreze mai ușor. Dar cine se plînge de oboseală? Cea mai sumară statistică arată că tinerii, care în uzina noastră reprezintă o mare parte a forței de muncă, nu vor să doarmă ziua...; ca să n-o «piardă». Or, așa lucrurile nu vor putea niciodată merge prea bine.

— Deci este și o problemă de educație... — Organizația U.T.C. din uzină cît și comitetul sindical trebuie să arate acestor tineri, și nu numai lor, că odihna, somnul, sînt absolut obligatorii în cazul turelor de noapte. E vorba, în primul rînd, de sănătatea muncitorilor, de randamentul în

muncă, acesta obligîndu-i să-și țină trează observația și (eventual) să-i forească de accidente. Astfel, noaptea se vor putea executa nu numai elemente simple ce necesită doar volum mare de muncă, ci și lucrări complexe de înaltă calificare.

— Pe linia acestei «mancipări» a schimbului III ați luat și măsuri științifice de organizare a muncii?

— Căutăm (și vom căuta) să asigurăm o asistență tehnică corespunzătoare acestui schimb, maistri, ingineri cu experiență. De asemeni, sînt necesare și măsuri organizatorice eficiente: să «ajutăm» schimbul III din vreme, încă de la schimbul I prin efectuarea operațiilor auxiliare de aprovizionare la locul de muncă. Aici consider că extinderea autotransportului inter-uzinal și pe timp de noapte, care ar înălțura și o serie de neajunsuri și încurcături, este de mare importanță.

— Discutarea problemelor legate de cele trei schimburi și a eficienței lor este de-abia la început și nu poate fi epuizată în cîteva rînduri. V-ați gândit totuși la propuneri?

— Să dispară prejudecata că noaptea randamentul în muncă e mai redus. Pentru aceasta, o anumită disciplină interioară a fiecăruia este absolut obligatorie. Ca să lucrezi bine trebuie să vii la serviciu odihnit. Elevii cursurilor serale să aibă posibilitatea să învețe și ziua (astfel rotația oamenilor în ture va decurge normal și fără fluctuații). Și pe lângă atîtea și atîtea elemente care țin de situația concretă a fiecărei întreprinderi, o problemă inedită care să stea în atenția medicilor: punerea la punct a unui meniu științific pe timpul nopții...

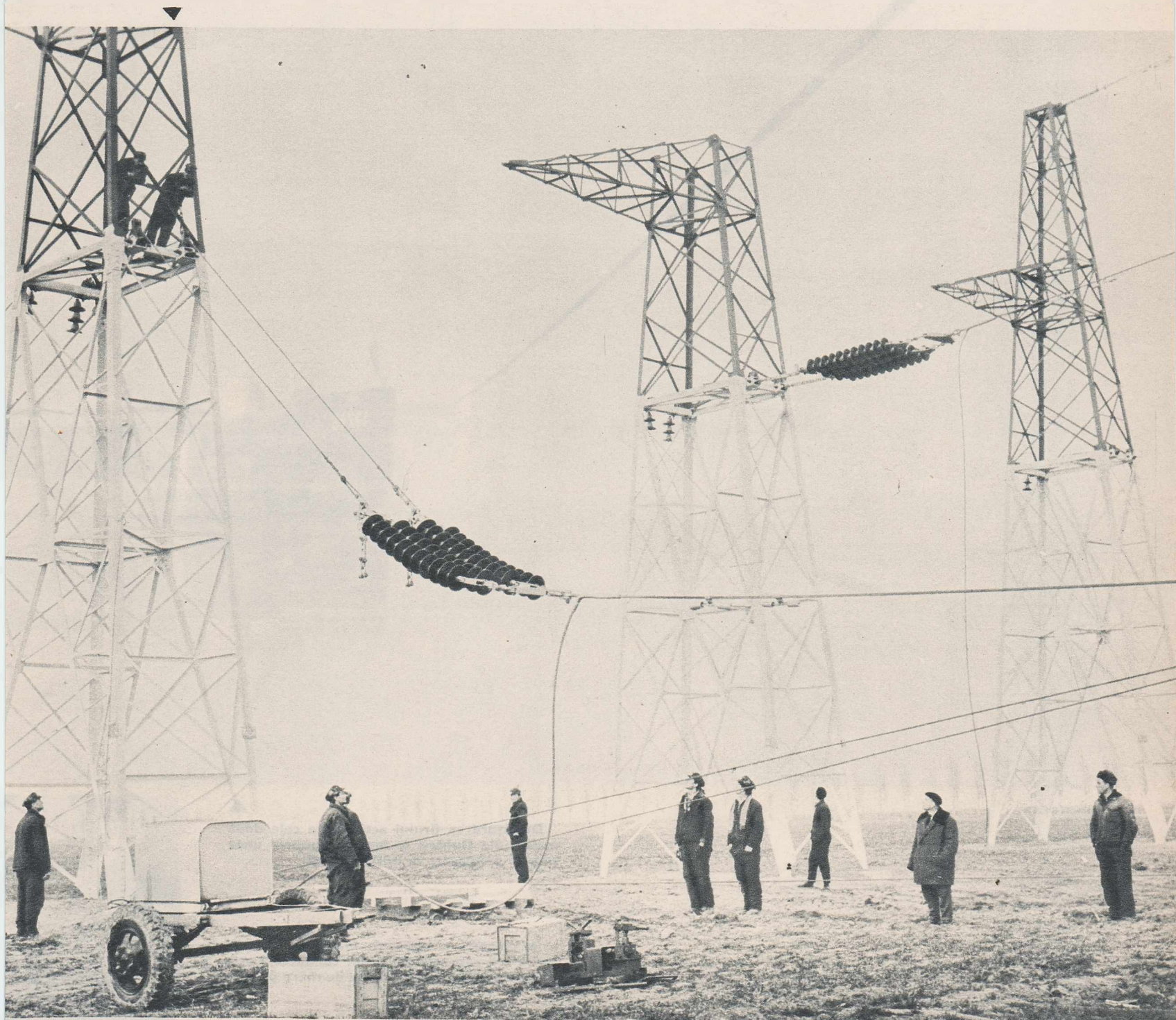

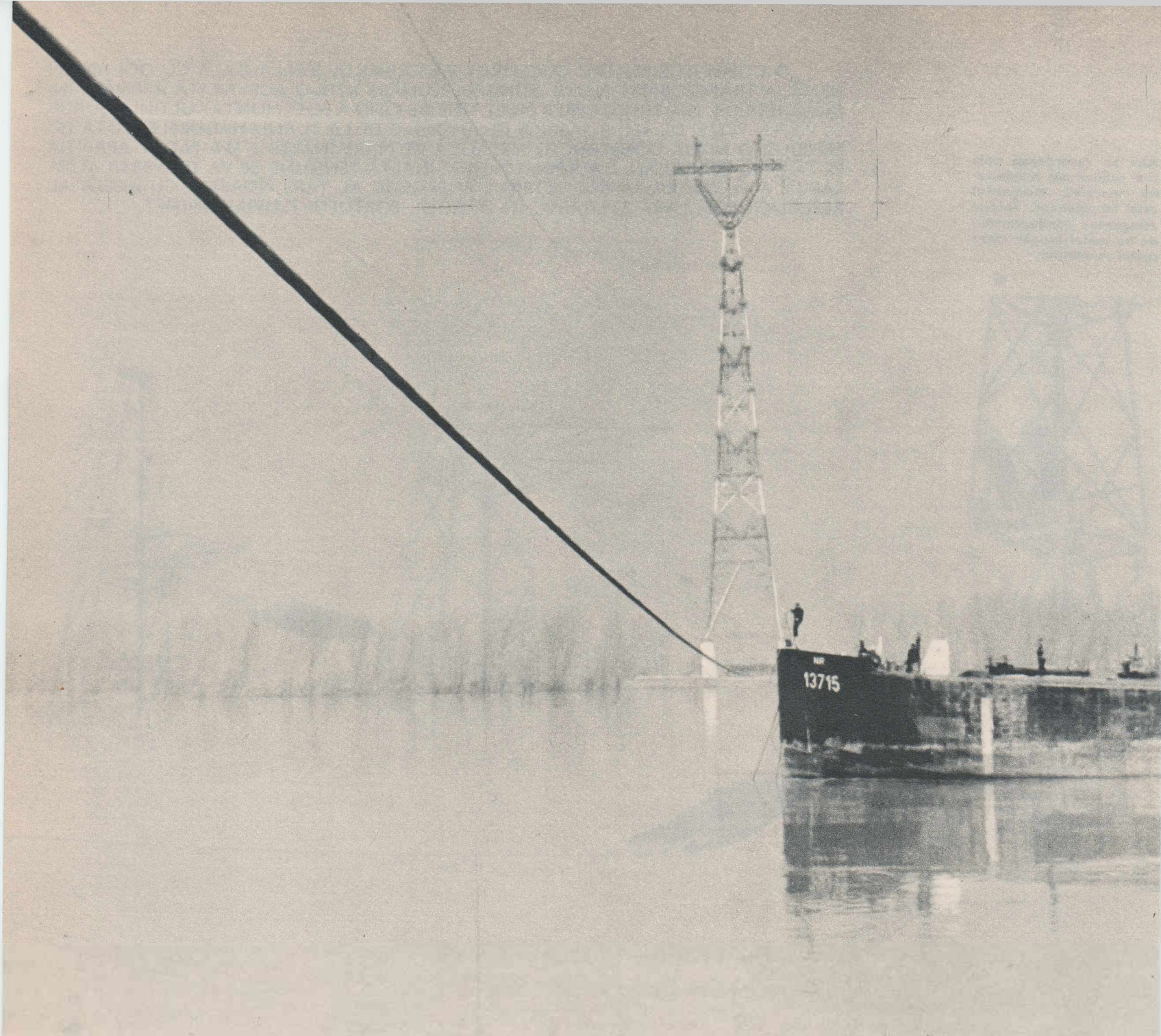
Priveliștea ce se deschide din acest punct e aidoma celei care poate fi admirată de la fereastra oricărui avion în cursă. Orizontul se pierde undeva, în ceață apei Dunării răsfrîng pe luciul de porțelan al acestor bibelouri de sute de kilograme reflexe străvezii. Ne aflăm în vîrfurile înaltei construcții de pe malul românesc, acolo unde o mîină experimentată fixează punctul de sprijin al unuia din conductori. Fiecare din aceste patru lanțuri de izolatori va prelua o parte din greutatea firului — mii de kilograme de metal, menținute între cer și pămînt într-o complexă rețea de legături pe care constructorii le-au îmbinat cu măiestrie.

O COMPETIȚIE PENTRU CUCERIREA VĂZDUHULUI, DECLANȘATĂ CU DOI ANI ÎN URMĂ, A TRANSFORMAT MALUL STÎNG AL DUNĂRII ÎNTR-O ADEVĂRATĂ ARENĂ A ÎNDRĂZNEȚILOR. N-A TRECUT PEA MULT TIMP DE CÎND A FOST MONTAT ULTIMUL ȘURUB ÎN VÎRFUL PRIZEI DE AER A FABRICII DE AMONIAK DE LA TURNU-MĂGURELE (COTA 167 METRI) ȘI O NOUĂ CONSTRUCȚIE METALICĂ DE MARE ÎNĂLȚIME ȘI-A FĂCUT APARIȚIA PE ȚĂRMUL DANUBIAN. E STÎLPUL LINIEI DE ÎNALTĂ TENSIUNE CE VA TRAVERSA ALBIA LARGĂ A FLUVIULUI, UNIND SISTEMUL ENERGETIC AL ȚĂRII NOASTRE CU ACELA AL REPUBLICII POPULARE BULGARIA, ÎN DREPTUL PORTULUI FLUVIAL BECHET.

Aici se racordează cele trei cabluri ale magistralei energiei. Momentul este emoționant. Începe «tragerea» conductorului de pe malul bulgar către malul românesc.

MAGISTRALA ENERGIEI TRAVERSEAZĂ DUNĂREA

▲
Desfășurarea firului activ între cele două maluri ale Dunării se face cu ajutorul unor șlepuri amplasate în mijlocul apei.

▶
Se execută o legătură. Manșonul metalic ce va uni capetele celor doi conductori este strâns cu ajutorul unei prese de mare putere.

Lucrare unică pînă azi în țara noastră, stîlpul acesta a solicitat din plin experiența celor mai buni constructori, ridicînd nu numai serioase probleme de concepție, ci și de execuție. Vîrfurile impunătoare săgeți de oțel se ivește în vecinătatea norilor, la 152 metri înălțime, susținînd conductorii din fire de bronz și oțel răsucite, cu o greutate considerabilă, fixați pe lanțuri de izolatori la cota 148 metri. Echipele de montori care au realizat operațiile necesare au avut de executat mai întîi dificila operație de ridicare a conductorilor în porțiunile terminale, ceea ce presupune lucrul la înălțime sub bătaia puternică a vîntului. O întreagă strategie, pusă la punct cu minuțiozitate, a fost desfășurată moment cu moment, fiecare fază fiind dirijată prin radio de experimentatul maistru principal Grigorie Marcu.

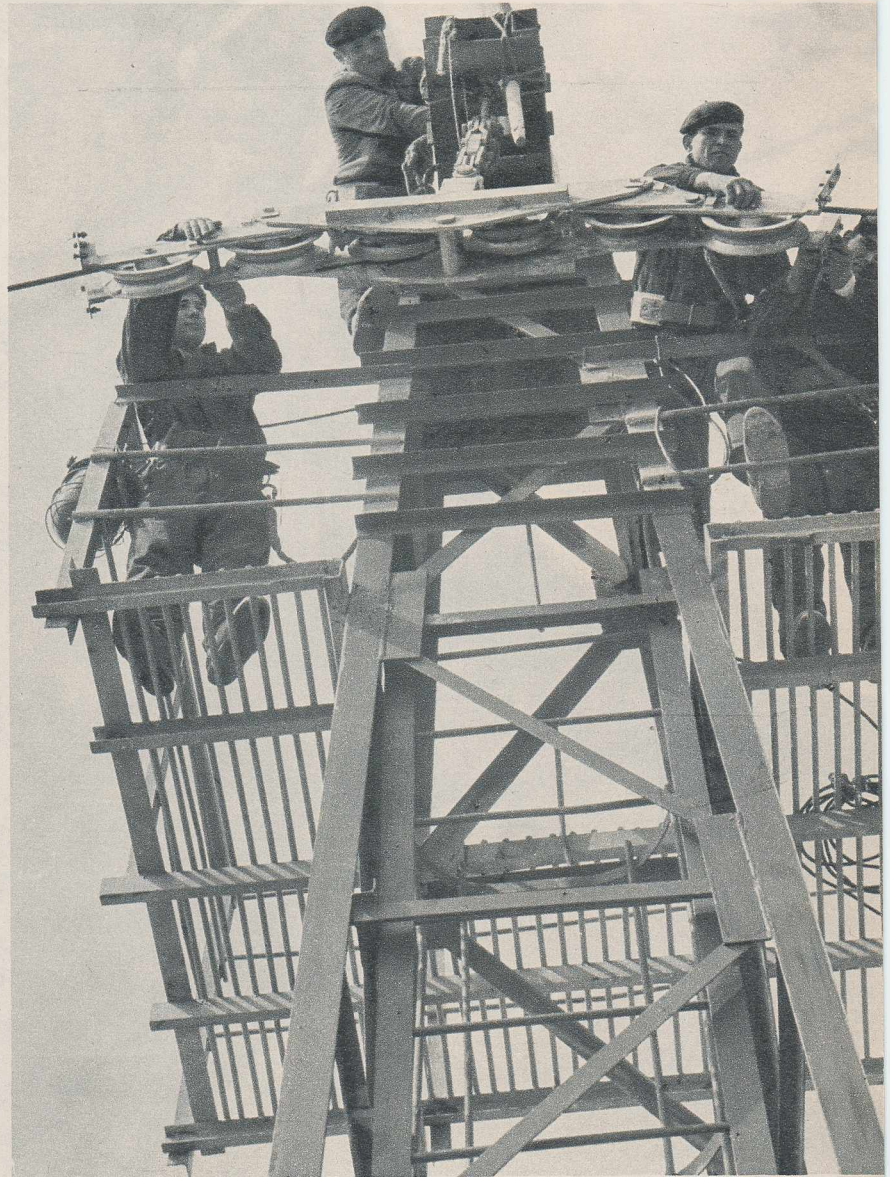
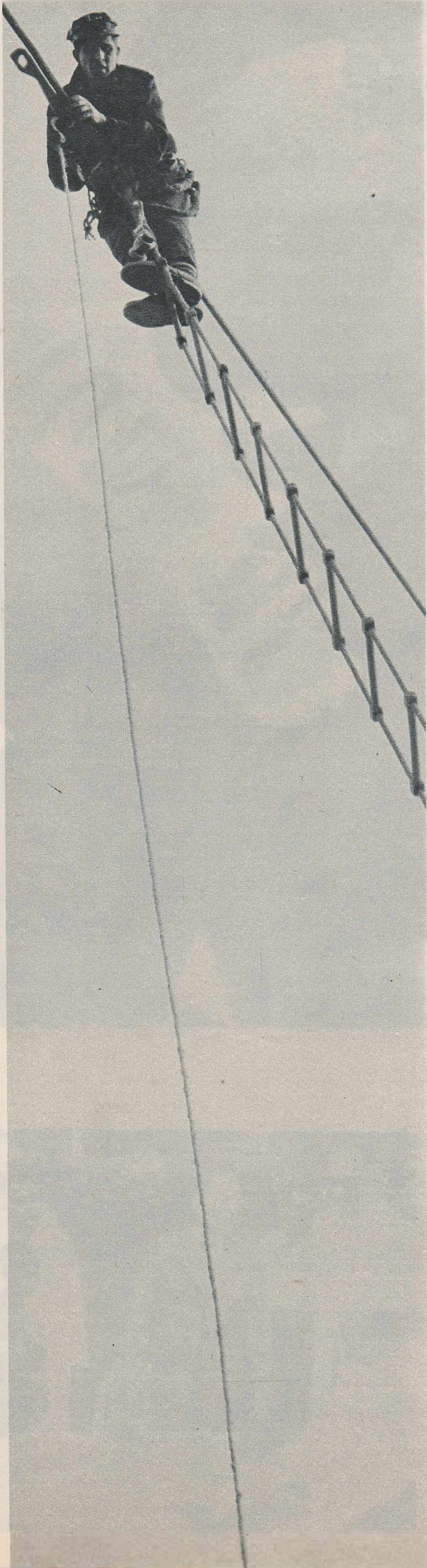
Aparent simplă, traversarea la Bechet se înscrie printre cele mai complexe lucrări de acest gen; începînd cu fixarea în pămînt a fundațiilor stîlpului de susținere și a celorlalți stîlpi de întindere — cîte unul pentru fiecare cablu — și sfîrșind cu legarea cap la cap a conductorilor, totul s-a desfășurat după cele mai moderne tehnologii. Colosul de metal de 140 metri a fost montat pe picioare de beton armat înalte de 12 m, fapt impus de perspectiva ridicării cotei apelor fluviului în amonte de barajul viitoareii hidrocentrale ce se va construi în zona Islaz. În toate acestea se află materializat efortul creator al specialiștilor români și bulgari. Aceștia din urmă au realizat celălalt punct extrem al magistralei de peste Dunăre, la o înălțime ceva mai mică.

În curînd miile de kilovați își vor începe fulgerătoarelor călătorii peste impunătoarea punte metalică.

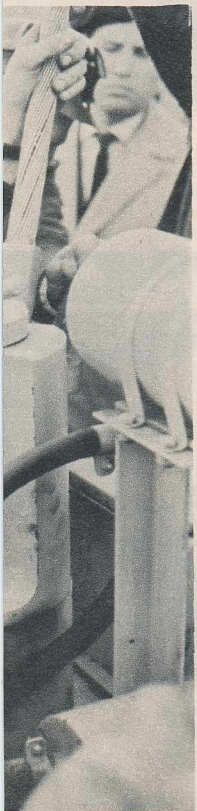
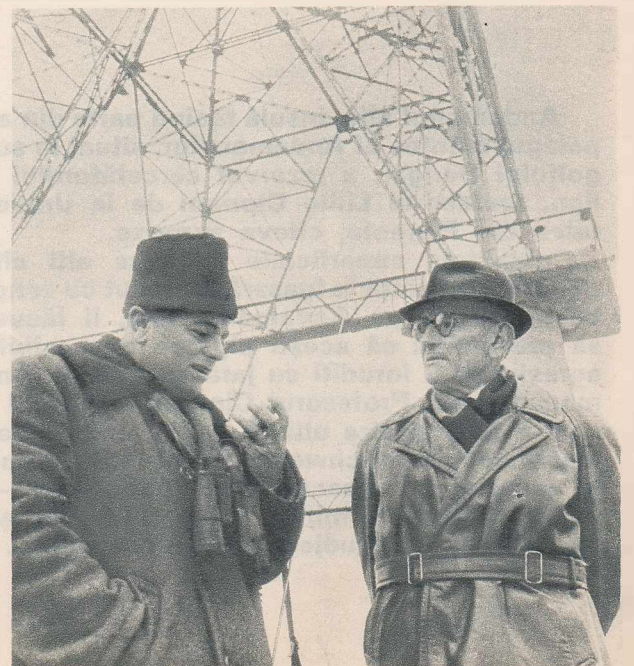

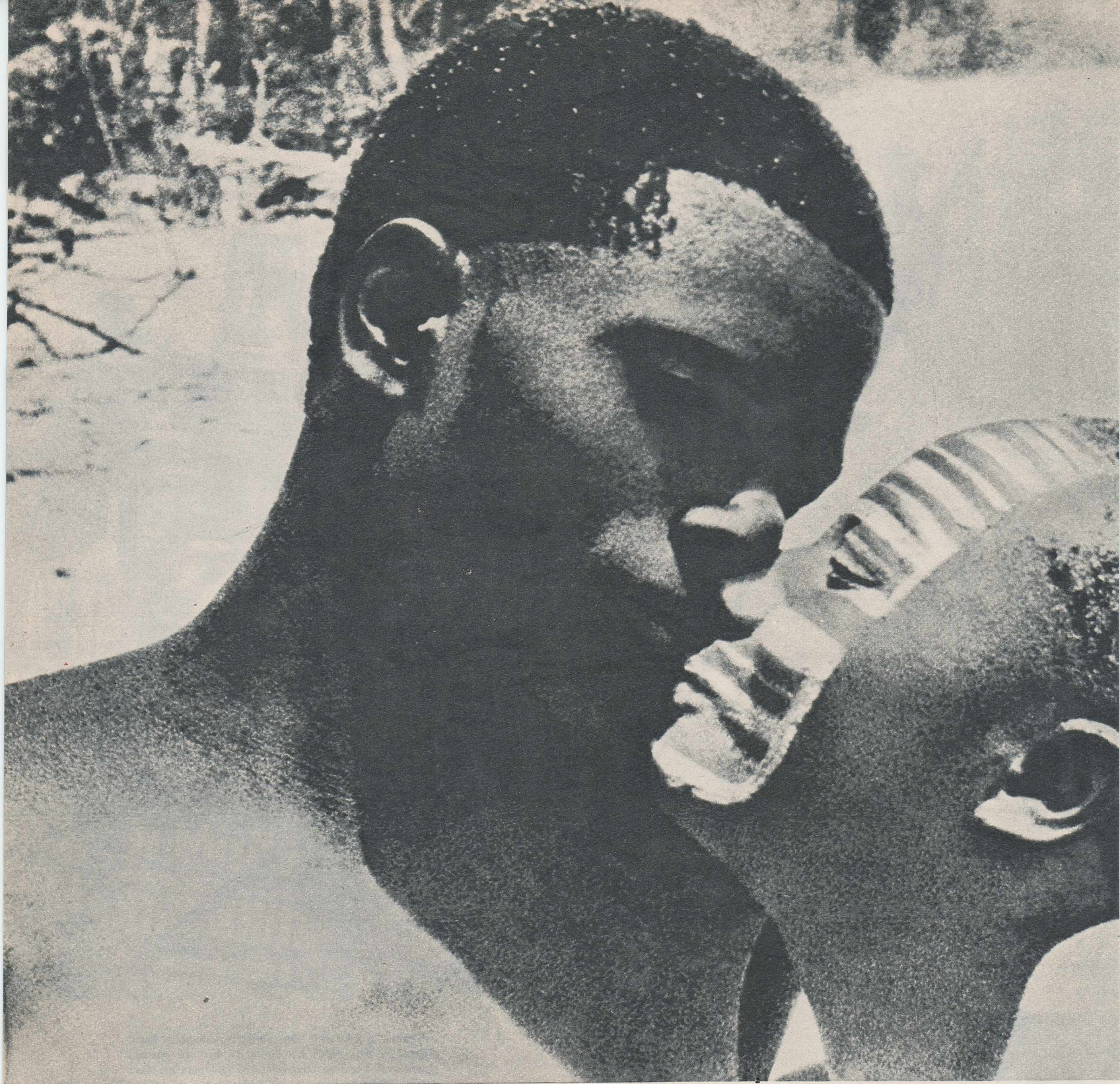
Temerar număr de acrobație aeriană, pe un odgon de oțel întins la zeci de metri deasupra pământului. Siguranța cu care acest îndrăzneț pășește pe originala punte trădează experiența multor lucrări de acest gen, nenumăratele încercări asemănătoare trecute cu succes.

Pe vârful impunătorului turn de 152 metri, se lucrează cu aceeași siguranță ca pe sol.

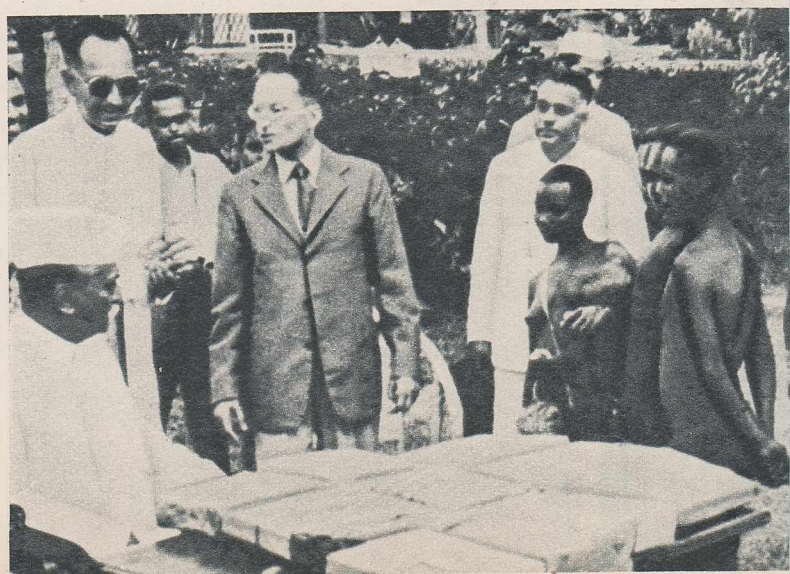
Stația portativă de emisie-recepție funcționează din plin. La locurile lor de muncă montorii ascultă dispozițiile maestrului Grigorie Mărcu.

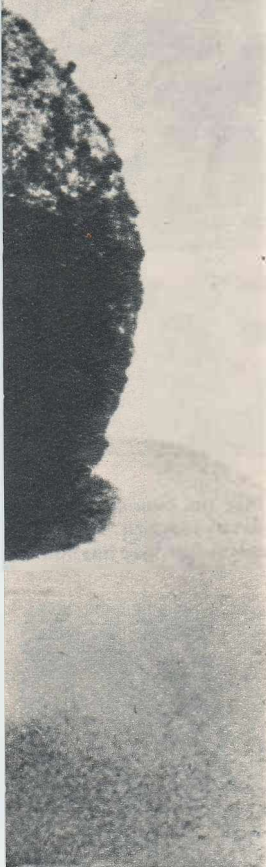
Andamanul Mic, insulă făcînd parte din arhipelagul muntos al Andamanelor, situat în sudul golfului Bengal, a rezervat cercetătorului italian, profesorul Lidio Cipriani de la Universitatea din Florența, cîteva surprize.

Contactele superficiale pe care alți cîteva oameni de știință le luaseră în trecut cu «ongii», băștinașii de pe Andamanul Mic, îi făcuseră să presupună că acești pigmei inaccesibili și agresivi ar fi înrudiți cu jaravasii de pe Andamanul Mare. Profesorul Cipriani — «primul alb care a trăit printre ultimii ongi», cum îl denumește revista «Schweizer Illustrierte Zeitung» în reportajul consacrat cercetărilor sale — a reușit, trăind în mijlocul lor, să-i cunoască mai bine, să-i studieze mai îndeaproape.

ultimii oameni ai epocii de piatră: Ongii

ușa arată ultimii oameni ai epocii de piatră. Profesorul Cipriani a constatat că nu sînt răi și, după cum se vede, nici măcar răți, ci mai degrabă tîniși și copilăroși. Între ei sînt foarte drăgăstoși. Aunci cînd vor să-și dovedească simpatia se sărută frecîndu-și nasurile.

Prof. Cipriani (mijloc) a reușit să cîștige încrederea oamenilor, încît cîțiva dintre ei au mers cu el la Port Blair unde au fost prezenți președintelui și atunci al statului indian, dr. Rajendra Prasad (înga).

Bevrandele de băut confecționate din cochilii de scoici și pipa din foarfeci sunt răci, cu care ongii fumează ierburi aromatice, sînt singurele lor obiecte de lux.

Profesorul Cipriani a stabilit că ongii aparțin grupului etnologic relict negritos sau pigmei asiatici. Deși oarecum înrudiți cu unele populații din Malaya și Filipine, ei constituie după părerea cercetătorului italian un «unicat», o ultimă mărturie vie a epocii de piatră. Limba lor — se afirmă în reportajul publicat de revista elvețiană — n-are nici un fel de înrudire cu vreun dialect cunoscut în zilele noastre. Despre originea lor nu se știe nimic. Total izolați chiar de cele mai apropiate insule, în liniștea mormintală a pădurilor lor, ei s-au constituit în mici triburi independente, care prezintă atât în ce privește constituția fizică a oamenilor cît și cultura diferențieri de cel mai mare interes științific. Profesorul Cipriani consideră însă că ongii se situează, indiferent de tribul din care fac parte, dintre toate populațiile primitive ale globului, pe treapta cea mai de jos a civilizației.

Explicații există. Întregul arhipelag Andaman, ca și insulele Nicobar, a luat naștere prin prăbușirea, în epoca preistorică, a unui lanț muntos care pornea din partea de apus a Birmaniei și ajungea pînă în Sumatra. Virfurile au devenit cu timpul insule, Andamanul Mic fiind cea mai puțin accesibilă dintre ele. La izolarea geografică s-a adăugat și faptul că locuitorii ei au apărat-o cu atîta înverșunare împotriva oricărui intrus, încît nimeni nu a reușit secole de-a rîndul să pătrundă în lumea ongilor. Este ușor de presupus însă că, datorită lipsei de interes pe care o prezintă Andamanul Mic din punct de vedere economic și strategic, numărul celor dornici s-o abordeze să nu fi fost prea mare.

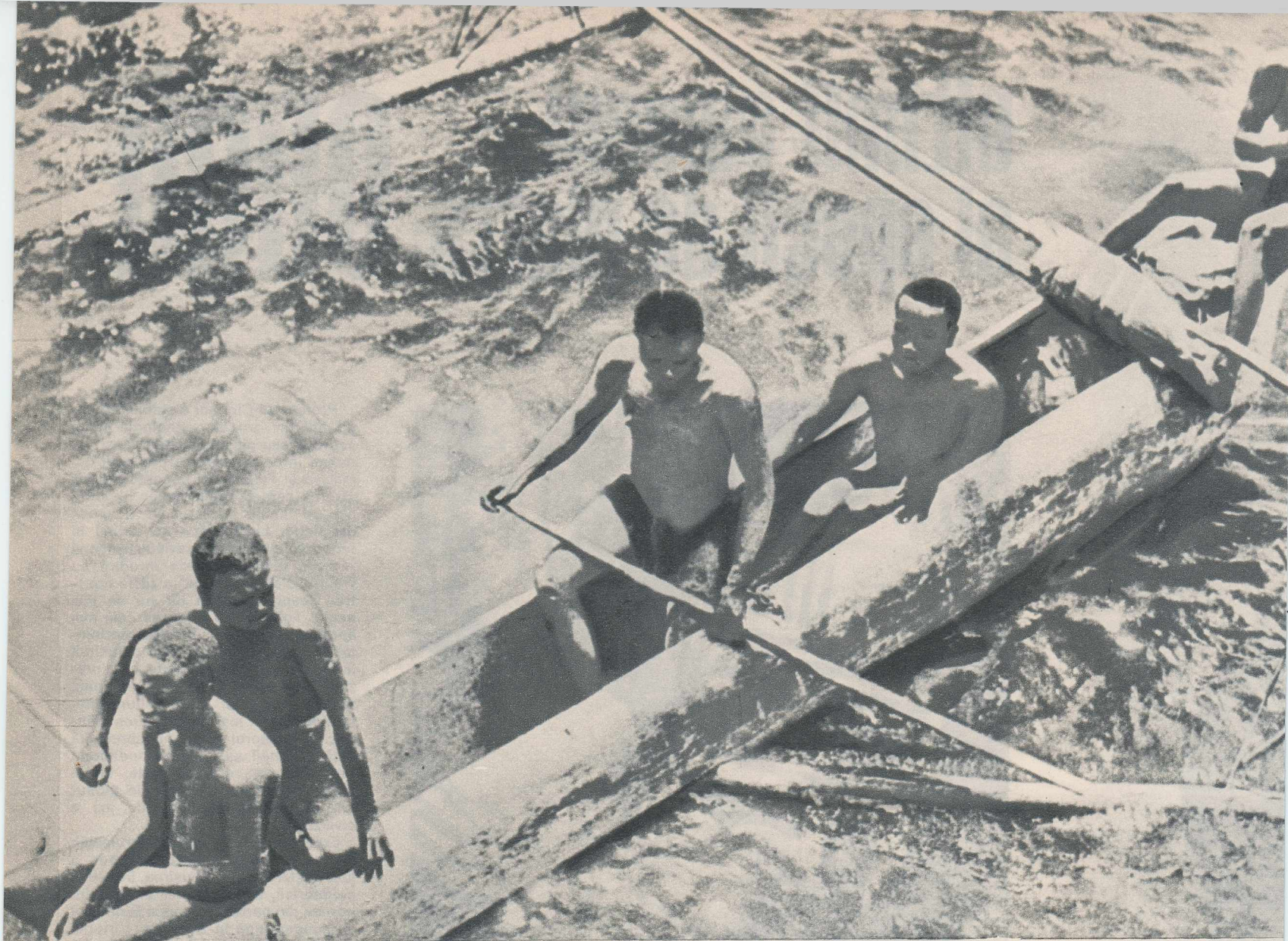
PRIMUL EUROPEAN PRINTRE ONGI

Încă din anul 1952, în timpul celui de-al doilea popas pe Andamanul Mic, Cipriani a reușit să ia contact cu o tînără căpetenie a ongilor. Convingîndu-se că intențiile lui Cipriani nu sînt dușmănoase, băștinașii au acceptat să primească darurile pe care acesta le adusese. Încetul cu încetul el a ajuns să se poată plimba pe insulă în voie și s-o cerceteze nestingherit. A reușit să inspire ongilor atîta încredere încît în 1954 un grup de bărbați și femei l-au însoțit pînă la Port Blair — singurul oraș din arhipelag — unde au fost prezenți președintelui de pe atunci al Republicii India, dr. Prasad.

Pentru prima dată un străin reușise să cîștige prietenia acestor oameni, care încă din zilele lui Vasco da Gama se apăraseră cu ploi de săgeți otrăvite împotriva celor care voiau să pună piciorul pe pămîntul lor.

O VIAȚĂ «PARADIZIACĂ»

Acești pigmei — relatează profesorul Cipriani — ai căror bărbați au o înălțime de cel mult un metru patruzeci și ale căror femei măsoară cam

un metru douăzeci, având și astăzi șezutul foarte proeminent, asemeni femeilor europene ale epocii de piatră, nu cunosc nici un fel de sentiment de pudoare. Se mulțumesc să-și acopere părțile mai sensibile ale trupului cu fibre de palmier. Deși goi, datorită faptului că-și pictează pielea arată ca și cum ar fi îmbrăcați. Trăiesc în nevinovăția lor ca Adam și Eva înainte de izgonirea din Paradis. Nici astăzi nu știu încă să aprindă focul, păzesc însă cu sfințenie flăcările pe care le-au luat cândva de la un copac lovit de trăsnet.

Ongii folosesc cu tot atâta îndemnare mâna stângă ca și pe cea dreaptă, nu cunosc agricultura*), nu știu să țeară și să toarcă, desfac de vii animalele sălbatice pe care le vinează și omoară peștii mușcându-le capul.

N-au nici un fel de reprezentare istorică, n-au legende, nu știu nimic despre originea lor. Cu toate că în general simțul religios le lipsește, ongii cred într-un suflet care trăiește mai departe în păsări și au un foarte dezvoltat cult al morților. Ca și câteva populații primitive din nordul greu accesibil al Birmaniei, ei atribuie maxilarului inferior al celor morți puteri magice. Opt zile după înmormântare, deschid mormintele, scot maxilarul răposatului, îl pictează în ocră și și-l ațarnă de gât. În anotimpul frumos, trăiesc în aer liber. În timpul musonului și al furtunilor se adăpostesc în colibe, unde își instalează un fel de tabără comună. Aici se căsătoresc și tot aici își aduc morții, ca să-i înmorminteze sub acoperișul familiei.

10000 DE ANI ÎNTR-O MOVILĂ

Insula lor e presărată cu movile ajungând pînă la 10 metri înălțime, formate dintr-un conglomerat de gro-

hotiș, de cioburi, de scoici și diverse alte rămășițe. Din cercetările profesorului Cipriani a reieșit că în urmă probabil cu câteva sute de ani, înainte de a trece la actualul mod de înmormintare, ongii își incinerau morții pe aceste movile. Cipriani afirmă că, studiindu-le, a putut «citi» în ele istoria ongilor. El a prezentat rezultatele cercetărilor sale în cadrul celui de-al IV-lea Congres internațional de antropologie de la Viena.

Profesorul italian a ajuns la concluzia că în momentul stabilirii lor pe Andamanul Mic — eveniment petrecut acum circa 7000 — 10000 de ani — ongii nu cunoșteau încă olăritul. Mai târziu au dezvoltat acest meșteșug, fără să ardă însă vreodată lutul. Cu timpul olăritul a decăzut, a devenit mai grosolan. Încetul cu încetul s-a trecut de la friptul cărnii la fierberea ei. Se pare că ongii n-au fost niciodată canibali. Cunosc abia de puțină vreme fierul, pe care îl au de la epavele vapoarelor aduse pe insulă de valuri. Dar nu știu să-l folosească. Utilizează însă — ca și oamenii epocii de piatră — cuțite foarte ascuțite din obsidian și din alte roci dure, pînă și pentru a se bărbieri.

Movilele de pe Micul Andaman i-au povestit profesorului Cipriani o istorie veche de 10000 de ani, dar această istorie — constată el — se îndreaptă repede către sfârșit. Numărul ongilor scade mereu; zilele ultimilor oameni din epoca de piatră sînt numărate.

Natalitatea lor este din ce în ce mai redusă. Din cei 200-300 de oameni de pe Andamanul Mic nu va mai rămîne probabil, peste cel mult 100 de ani, nici unul.

*) Trecerea de la economia de vînătoare la cea bazată pe cultivarea primitivă a plantelor și creșterea animalelor a avut loc în Egipt, de pildă, încă din mileniul VI înaintea erei noastre.

La pescuit. Locuitorii Andamanului Mic nu cunosc plasele, virșele și nici undițele. Ei pescuiesc cu arcul și sulița. Pentru a prinde broaștele țestoase, foarte puternice, folosesc harpoane cu liane.

Cu puteri unite, broaștele țestoase uriașe sînt întoarse pe spate și trase la mal.

Femei, bărbați și copii poartă aceeași pieptănătură, în bucle foarte mici. Se tund și se bărbieresc cu așchii ascuțite de lavă și își pictează nu numai fața ci și corpul cu var, lut și nămol, arătînd astfel «îmbrăcați».

Zău
că e cazul

de Eugen FRUNZĂ

Nu-mi imaginez comerciant leneș la vorbă. Și asta pentru simplul motiv că o marfă bine recomandată e pe jumătate vândută. Clientul, cu psihologia lui specifică, simte nevoia unui comentariu atrăgător. Nu degeaba Mercur, zeul comerțului, era un cumșurdat: se ocupa și de problemele elocinței.

Dar să ne oprim la ceea ce se numește reclamă. Presupun că fiecare anunț cu caracter de reclamă își are rostul său, servind deopotrivă cele două părți interesate: producător și consumator. Cel puțin așa ar trebui să fie.

Îată însă o reclamă cam de felul următor: Vizitați Restaurantul X din (aici se indică o localitate din nordul țării)! Mâncări calde și reci, băuturi asortate. Ei bine, ce rost are reclama? Va pleca oare cetățeanul din Constanța sau Pitești, a doua zi, cu acceleratul, spre localitatea respectivă ca să se înfrupte din ciorba de la nord și mizează ceva pe un caz clinic?

O dată m-a delectat un text cam așa: Femei, nu uitați că un ciorap frumos dă suplețe piciorului! Cumpărați ciorapi eleganți la toate magazinele de specialitate. Ca și când femeile n-ar ști că un ciorap frumos e de preferat unuia urit. Ca și când ar trebui îndrumate ca nu cumva să caute ciorapi la farmacie sau la zahana.

Cu aceeași superbă inspirație mi se recomandă de pildă sucul, unicul, bătrânul și în veci statornicul suc gălbior, pe care de ani de zile îl întâlnim la toate chioșcurile de răcoritoare. Va să zică: «Beți suc!» Buun! Dar ce fel de suc? Păi tot acela, că altul nu-i. Îl cunoaște lumea, de la sugari la octogenari. Tocmai de aceea îi facem reclama. Ca nu cumva să aibă vreun rost.

Și uite așa putem afla că șireturile se folosesc la ghețe, că ghețele se vând la magazinele de încălziminte, că magazine de acest fel sînt în toată țara. Sau că piese de metal se găsesc, inchipuiți-vă, la «Metalocasmca». Sau că — în sfârșit o noutate — ziarele se pot achiziționa la... chioșcurile de ziare. Sau... Dar cite și mai cite!

Și-atunci întreb: nu e oare cazul să lăsăm gluma și să ne apucăm de un lucru serios, cum de altfel și facem câteodată — în acest domeniu — pentru că, la urma urmei, nu ne lipsește nici obiectul reclamei, nici clientela dormindă de a se informa!? Zău că e cazul.

În obiectiv:
PREȘCOLARUL

(I)

ecuația cu multe necunoscute

ANCHETĂ

REALIZATĂ DE:

dr. Victor COROI doctor
în științe medicale, medic
emerit

dr. Sandu LAZĂR
și

V. SAVIN

● CE ȘTIM DESPRE COPILUL NOSTRU?

● ÎL CUNOAȘTEM BINE DIN PUNCT DE VEDERE BIOLOGIC (MEDICAL), SUFLETESC, PEDAGOGIC, SOCIOLOGIC?

● CARE SÎNT CELE MAI BUNE CĂI PE CARE TREBUIE SĂ MERGEM PENTRU A PĂTRUNDE ÎN PROFUNZIMEA CARACTERISTICILOR FIZIOLOGICE ȘI SUFLETEȘTI ALE PREȘCOLARULUI, ALE COPILULUI PE CARE-L IUBIM ȘI NE STRĂDUIM SĂ-L FORMĂM?

Toate acestea constituie preocuparea a sute de mii de părinți secondai și sprijiniți de o adevărată armată de pediatri, psihologi și pedagogi. Unor specialiști — cercetători și practicieni — din aceste domenii le-am adresat întrebările de mai sus.

dr. P. PENCIU

șef de secție la Institutul de
igienă, București

ce ne spun
cifrele?

Un studiu efectuat în anul 1965 de Institutul de igienă din București arată existența unei înțelegeri incomplete a noțiunii de sănătate a copilului. O înțelegere completă a acestei noțiuni, care implică aplicarea ei atât la caracteristicile fizice cit și la cele mintale, se constată doar la 6 la sută din persoanele cercetate; 43 la sută consideră absența unei boli manifeste ca un necontestat criteriu al sănătății, iar 28 la sută socotesc drept unică expresie a sănătății copilului pofta de mâncare și alimentația normală; alte criterii, care de care mai subiective, îi conduc pe ceilalți 23 la sută dintre cei ce au răspuns la întrebările puse în acest sens. Din studiu a mai reieșit că numeroși părinți nu cunosc și nu înțeleg cerințele elementare ale copiilor, de joacă, de plimbări, de afecțiune — și ca atare neglijează sistematic obligațiile ce le revin.

Or, în accepțiunea sa modernă, sănătatea nu constă doar în absența bolii; omul nu poate fi considerat pe deplin sănătos dacă-l privim unilateral; el trebuie să fie cunoscut tridimensional: sub aspect fizic, social și mintal. Aceste două caracteristici din urmă sînt strîns legate între ele, pentru că — așa cum a fost apreciată de o comisie de experți tehnici ai Organizației Mondiale a Sănătății — sănătatea mintală înseamnă «aptitudinea perfectă de a stabili relații armonioase cu mediul înconjurător». Tocmai de aceea educația sănătății mintale a copiilor trebuie să se afle în primul plan al preocupărilor părinților, medicilor și educatorilor.

În acest scop, prima condiție care trebuie îndeplinită constă în respectarea ritmului fiziologic al vieții. Trebuie să asigurăm copilului un regim

igienic de viață din primele zile ale existenței lui, să-l deprindem, de mic, cu scularea și culcarea, cu masa, joaca, munca gospodărească în familie etc., efectuate la aceleași ore — deprinderi care solicită și obosesc mai puțin sistemul nervos, păstrează și măresc capacitatea de muncă, dezvoltă spiritul de ordine și disciplină.

Cercetări recente ale unor comisii de experți ale O.M.S., ca și diferite lucrări ale unor specialiști de renume mondial, ca J. Bowlby, C.E. Turner, Done C. Prugh și G. Harlow, publicate în Elveția, în S.U.A., în Franța și în alte țări, ocupîndu-se de cunoașterea copilului și de igiena sa mintală, pun un deosebit accent nu numai pe regimul de viață și aspectele intelectuale ale acestuia, ci și pe cele cu caracter afectiv.

În practică însă, aceste deziderate sînt cunoscute și aduse la îndeplinire numai în puține cazuri. În numeroase cazuri sînt folosite metode restrictive față de actele și inițiativele celor mici, față de unele solicitări firești ale copilului (jocul, trebuința de mișcare, preocuparea pentru diferite aspecte ale mediului înconjurător etc.). În mod frecvent se consideră că un copil trebuie să execute «docil «comenzile» adultului; recompensele și pedepsele sînt destul de des utilizate nejudicioasă (mai ales de către bunicii!); nu constituie încă o preocupare rolul satisfacțiilor pe care le pot avea copiii, ca efect al unor realizări obținute prin efort propriu. Sancțiunea este în cele mai numeroase cazuri prezentă în defavoarea convingerii.

În ce privește jocul, numai 33 la sută dintre mame cunosc importanța adaptării jucăriei la vîrsta copilului și numai 14 la sută dau unele relații privitoare la funcția instructiv-educativă a jucăriei. Aportul tatălui în educarea și creșterea copiilor este ignorat de tați în proporție de 90 la sută; toate categoriile cercetate opinează pentru căile de maximă facilitate în rezolvarea situațiilor și a «diferențelor» educative, ignorîndu-se cu seninătate consecințele care decurg pentru sănătatea mintală a copiilor.

Ce rezultă din toate acestea?

Că în domeniul cunoașterii copilului se semnalează un deficit de informație, caracteristic chiar și unor familii cu nivel cultural ridicat. Or, fără o temeinică cunoaștere a tot ce-l pri-

vește pe preșcolar, părerile și practicile educative greșite vor continua să-și spună cuvântul. Cu urmări negative, bineînțeles.

prof. dr. docent M. CAJAL

să cîștigăm încrederea copilului

Pentru a putea cunoaște copilul trebuie să-i cîștigăm încrederea. Or, încrederea acestei ființe crude nu se poate cîștiga decît prin exemplul personal al celor ce-l înconjură, prin evitarea manifestării nemulțumirilor cu privire la evoluția psihică a copilului, prin evitarea frînărilor pornirilor lui, prin evitarea exagerărilor în aprecierea valorii sau a defectelor lui.

Părinții trebuie, cît timp stau lângă copil, să-i observe toate mișcărilor și să tragă concluzii asupra evoluției lui. Iar dacă au nedumeriri cu privire la această evoluție, trebuie să se consulte cu un specialist.

Sînt medic cu experiență îndelungată în domeniul pediatriei: 55 de ani de practică printre cei mici. Pe baza

acestei practici susțin însă că pentru cunoașterea felului în care se dezvoltă copilul nu atît medicul trebuie să fie consultat cu precădere (bineînțeles, dacă nu e vorba de o maladie), cît pedagogul, conducătorul de creșă și grădiniță. Pentru că sufletul copilului e delicat și trebuie să fie educat, nu dresat. Educația creează oameni în toată accepția cuvîntului — dresarea forțată generează suflete de robi.

dr. N. TONCESCU

medic specialist, neuropsihiatru de copii de la serviciul de neuropsihiatrie infantilă al Policlinicii 30 Decembrie

mijloace de cunoaștere la îndemîna părinților

În practica medicală zilnică se observă în mod frecvent că părinții caută

pe toate căile să obțină informații — la nivelul largii difuziuni a cunoștințelor științifice — privind mijloacele de cunoaștere a copiilor lor. Ni se cere adesea să indicăm bibliografie în această temă: cărți de specialitate, broșuri, ziare și reviste în care au apărut studii și articole în legătură cu cunoașterea copiilor. Părinții se referă îndeobște la mijloacele de cunoaștere a dezvoltării copilului, pe de o parte din dorința de a depista, evita sau înlătura unele tulburări psihice sau mintale, pe de alta la cele susceptibile a activa și stimula dezvoltarea psihică și mintală. Și, de fapt, literatura despre traume psihice, situații conflictuale, suprasolicitare, igienă a efortului psihic este destul de săracă. Și tot așa literatura despre cunoașterea și stimularea interesului și a dragostei față de muncă, a celei despre cunoașterea și stimularea diferitelor abilități manuale și înclinații artistice, a celei despre cultivarea simțului de răspundere sau despre valoarea formativă a exemplului.

Toate acestea constituie teme de psihoprofilaxie, care trebuie dezbătute în presă și în conferințe; și dacă în cabinetul medicului ele au o referință mai ales la copilul bolnav, la nivelul acestor tribune ele trebuie să vizeze și cunoașterea copilului sănătos, căruia numai prin cunoaștere i se poate ridica «normativul sănătății», făcîndu-l din ce în ce mai rezistent, mai înzestrat și mai adaptat la sarcinile tot mai complexe ale vieții.

dr. OCTAV CHIRILĂ

medic specialist cardiolog la
ASCAR, București

fiecare copil un „caz aparte“

Copilul cercetează neobosit în jurul său — cu ochii aceia pe care în chip unic Tonitza i-a surprins în tablourile sale — dorind să înțeleagă toate, să capete multe. Primește ei tot ce dorește și i se cuvine? Talentul, trezit în instinctul matern și patern, de a da copilului tot ce e mai bun și mai frumos — cu alte cuvinte: educația — presupune în primul rând înclinația spre cunoașterea și înțelegerea profundă a particularităților psihofizice ale copilului. Educația nu poate fi făcută la întâmplare, fără cunoașterea serioasă a caracteristicilor fiziologice și psihologice ale copilului: ea nu poate fi la fel pentru toți copiii ci e în funcție de particularitățile fiziologice și sufletești ale fiecărui copil, în parte. De aceea prima treaptă în procesul educativ o constituie tocmai cunoașterea acestor particularități.

Dacă copilul prezintă stări de insomnii, nervozitate etc., desigur că trebuie să consultăm medicul pediatru ori chiar neurologul; este însă tot atât de necesar să fie supuși consultației și părinții. Pentru că atmosfera încărcată, certurile ori comportarea imorală a părinților sînt de cele mai multe ori cauzele ce generează nervozitatea copilului, conflictele dintre el și părinți, care se vor agrava o dată cu creșterea în etate, ajungînd (mai ales în anii pubertății) la evadări din familie ș.a. Neatenția părinților poate avea urmări dintre cele mai grave pe planurile cele mai diferite.

Cunoașterea sensibilității și receptivității copilului — iată prima cale pentru evitarea unor asemenea triste perspective.

ELLA ALMĂJAN

doctor în psihologie — ASCAR,
București

un lucru de mare răspundere

Sînt pătrunsă de convingerea că a crește un copil este un lucru de mare răspundere și că a-l crește în așa fel încît să devină un om cu adevărat sănătos din punct de vedere fizic și moral presupune multe cunoștințe.

Din punct de vedere fizic cred că părinții trebuie să-și cunoască astfel copilul încît să sesizeze de îndată orice stare maladivă. Dar mama sau

tatăl — sau ambii — nu trebuie să se transforme ei înșiși în medici. Statul nostru a creat o vastă rețea medico-sanitară în slujba apărării sănătății celor mici; părinții trebuie să manifeste încredere mai multă în cunoștințele medicilor decît în ale lor proprii, să se prezinte la medic ori de cîte ori copilul e bolnav — și nu numai cînd e bolnav, ci și la control periodic. Indicațiile date de medic îi vor ajuta să-și cunoască și mai bine copilul. Părintele va cunoaște astfel alimentația care-i prieste copilului cel mai bine, înălțimea și greutatea pe care acesta trebuie să le aibă la fiecare vîrstă, particularitățile lui fiziologice datorită cărora într-un caz sau altul trebuie să i se creeze condiții speciale etc.

Și din punct de vedere psihologic lucrurile se aseamănă oarecum cu cele privite din punct de vedere medical. Copilul trebuie să se afe în îngrijirea părinților. Așa cum își soarbe zilnic porția lui de lapte, la fel trebuie să-și soarbă și porția lui de dragoste maternă și paternă. Dar cunoașterea și educarea lui nu se pot face nici din punct de vedere sufleteș numai de către părinți, așa cum nu se pot face nici din punct de vedere medical. Copiii trebuie să aibă alături de ei alți copii — frați și surori de preferință, iar dacă nu, colegi de creșă și de grădiniță. Riscul îmbolnăvirii de varicelă sau pojar duce la urmări mult mai puțin grave decît riscul îmbolnăvirii sufletești și al defectelor de caracter rezultate din nesociabilitate. Grădinița sau căminul — opinez însă pentru cel zilnic, nu săptămînal — sînt, după părerea mea, utile pentru cunoașterea și educarea copilului.

ȘTEFANIA ZAHARIADE

psiholog principal la Spitalul nr. 9,
profesoară de psihologie la Școala
tehnică sanitară, București

ne lipsește o școală a părinților

O pledoarie pentru cunoașterea copilului mi se pare ceva inutil: oricine e convins de necesitatea acestei cunoașteri. Ceea ce cred că ne lipsește este o școală a părinților. O școală care să-i pregătească pentru calitatea de părinți, o școală în care să învețe cum să cunoască copilul atît din punct de vedere fiziologic (medical), cît și din punct de vedere psihologic, pedagogic și sociologic. Dar nu o școală numai a mamelor, cum s-a practicat prin unele locuri, ci o școală a ambilor părinți.

Copilul trebuie să fie crescut sub ochii atenți ai părinților. Creșa și grădinița sînt desigur tolositoare — mai ales cînd mama lucrează; nu cred însă că efectele creșterii copilului în creșe și cămine săptămînale pot fi bune. Cunoscut cazuri de copii care de la naștere pînă la vîrsta de 7 ani au fost crescuți în creșă și în cămin săptămînal. Ei bine, la 7 ani — momentul crucial în care copilul devine școlar, cu obligații sociale noi și, la început, grele pentru el — intră într-o casă părintească în care se simte străin și sub supravegherea unor părinți care

nu-l cunosc îndeajuns.

Concluzia: colectivul de copii și educatori din creșă sau cămin au o influență foarte bună în procesul de cunoaștere și educare a preșcolarului. Dar numai dacă traiul în acest colectiv este redus la un număr de ore limitat, după care copilul să revină în familia sa, în care — alături de frații săi — să-și afle un loc al său, care să-i dea obligații și să-i asigure drepturi proprii, cultivate într-o atmosferă de căldură și înțelegere.

dr. C. CALAVREZO

doctor în psihologie și fiziologie,
logoped principal la Policlinica de copii 30 Decembrie

**să observăm
cum
vorbește
copilul**

Cunoașterea temeinică a copilului preșcolar ne duce la concluzia că el învață bine în special prin trăire. Sfaturile repetate îl ajută cu mult mai puțin decât exemplul corect.

Să luăm, de pildă, domeniul vorbirii. Este necesar să observăm cu atenție felul în care vorbește copilul — îndeosebi preșcolarul. Vom constata că foarte multe cuvinte el le rostește incorect. Nu este bine să-i atragem în mod repetat atenția că a greșit ori să rîdem de felul în care vorbește, nici să-i spunem mereu: «uite, așa se vorbește»; cea mai bună cale este de a-i vorbi corect noi, cei din jur, părinții, bunicii, frații mai mari; cu timpul, el va reuși să pronunțe bine cuvintele, așa cum le aude de la cei ce-l înconjură și-l îngrijesc.

Căutînd să cunoaștem copilul, observîndu-l îndeaproape, vom auzi de multe ori că pronunță anumite cuvinte într-un fel ce ni se pare «nostim». Să ne abținem de a ne amuza de aceste «nostimade» și de a-i cere să le repete, pentru că vom ajunge la rezultate nedorite: copilul își va însuși o pronunțare incorectă și va fi pus mereu în fața unor situații penibile, care-i pot afecta psihicul său sensibil. Provoacă în jurul său rîsul prin felul în care se exprimă, copilul se va simți într-o bună zi umilit, va avea sentimentul că este trădat chiar de cei pe care-i iubește, iar față de străini se va comporta cu timiditate.

LIA PETRESCU

psiholog principal la Policlinica
30 Decembrie

obiectivitate în observarea propriului copil

Cea mai bună metodă pe care o pot utiliza părinții pentru a-și cunoaște copiii este aceea de a-i observa. A-i observa cu atenție în joaca lor, în discuțiile lor, în comportamentul pe care-l au față de ceilalți copii și față de adulți, în manifestarea dorințelor și chiar a capriciilor lor.

Este o metodă care stă la îndemîna oricui și pe care o folosim și noi, specialiștii. Majoritatea părinților consideră că o folosesc din plin și ei și că, datorită observației, își cunosc bine copiii. Argumentul: «oare nu noi, pă-

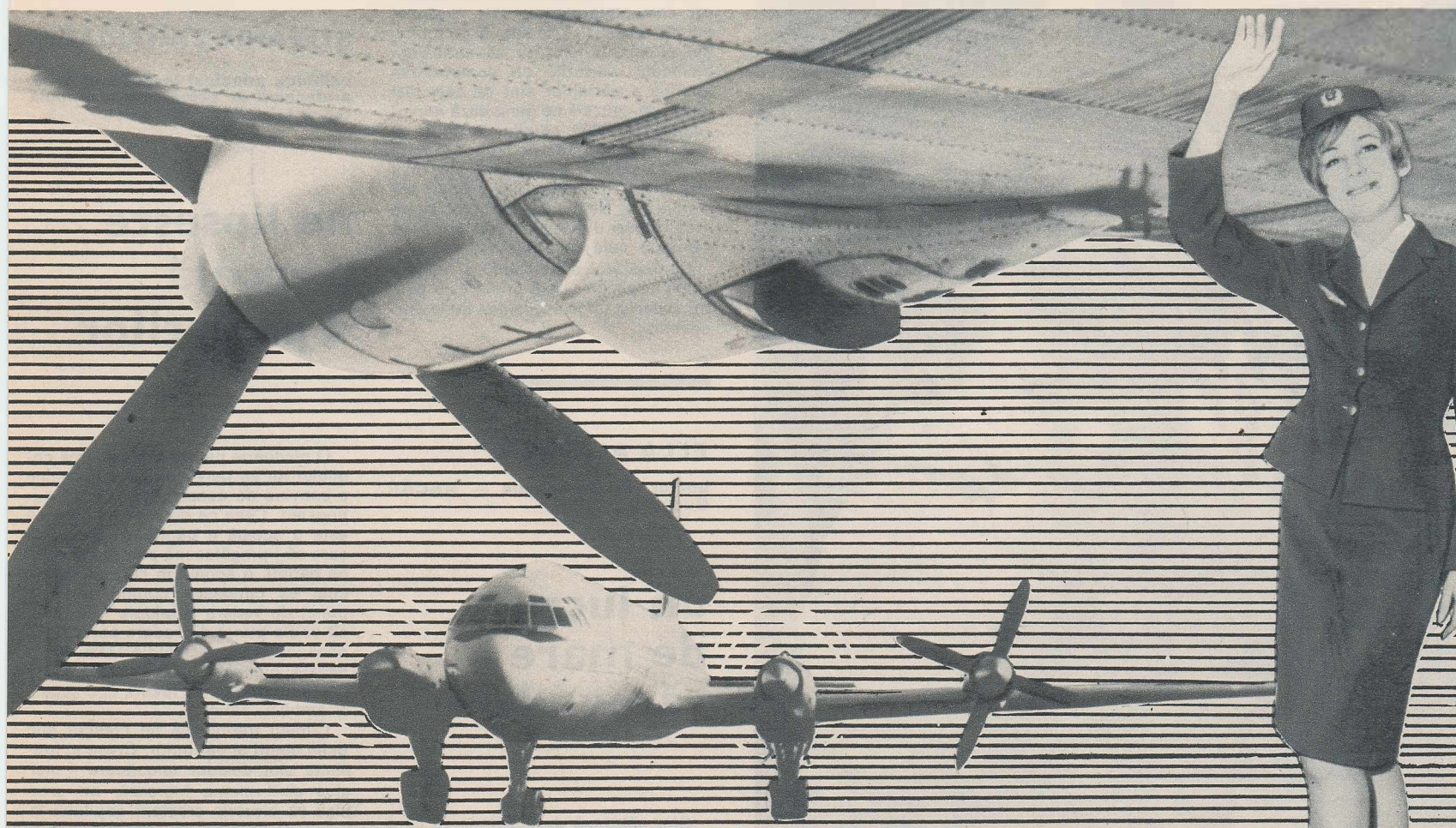
rinții, sintem toată ziua împreună cu ei?» Desigur că părinții — și mai ales mamele — și-au văzut și auzit copilul zi de zi, timp de ani în șir. Dar numai acest lucru nu înseamnă că, implicit, l-au și observat cu adevărat, adică cu obiectivitate, debarasați de orice intenție de aprobare sau dezaprobare și, mai ales, de orice tendință de a-i compara cu frații lor, alți copii cunoscuți, ba chiar și cu... copiii care ei înșiși au fost odată.

Obiectivitatea este foarte greu de realizat cînd e vorba de propriul tău copil; ea trebuie totuși să fie obținută. Fără această obiectivitate nu se poate ajunge la o cunoaștere reală, ceea ce face ca părintele să apară uneori dezarmat în fața comportării și reacțiilor copilului, incapabil să-l înțeleagă, să-i urmărească mecanismul complicat care l-a dus la un gest sau altul.

Statul nostru socialist a creat însă o rețea medico-sanitară în slujba sănătății întregului popor. La specialiștii din această rețea pot să apeleze toți cetățenii. Să nu se uite acest lucru și atunci cînd e vorba de sufletul delicat al copilului.

★

Încheiem prima parte a anchetei noastre fără a fi consemnat însă decît o parte din răspunsurile primite la întrebările puse de redacție. Alte răspunsuri — de la un cercetător din Institutul de științe pedagogice, de la conducători și educatori din creșe și grădinițe, de la activiști pe tărîm social a căror preocupare o constituie copilul — își vor afla ecou într-un număr viitor al revistei.

tarom

Pasagerii liniilor «TAROM», în afara condițiilor de securitate și confort, se bucură de tradiționala ospitalitate românească și de atenția deosebită a personalului de bord!

Doă ipostaze scenice ale «Eroilor» lui Blaga, așa cum se schițează din aza repetițiilor. Ștefan Radof îl va interpreta pe Anton Pann, Lucia Mureșan pe Nușca circumăreasa, dar ei vor apărea și în fragmentele lin «Zamolxe» (foto 1); Dorin Varga (în mijloc) îl va interpreta pe Avram Iancu (foto 2).

de trei ori BLAGA pe scena teatrului „NOTTARA”

de Sanda FAUR
fotografii de N. ȘVAICO

Poate că, în cazul de față, noțiunea de *spectacol experimental* nu e tocmai cea mai proprie, sau, mă rog, nu pare să aibă capacitatea de a acoperi în întregime faptul de artă respectiv. Gândiți-vă: teatrul lui Blaga urcă — în sfârșit! — pe scena bucureșteană într-un spectacol care concentrează, sub titlul generic «Eroii», momentele esențiale din trei piese — «Anton Pann», «Zamolxe», «Avram Iancu». Modalitatea spectacolului coupé a depășit de mult faza experimentului, punerea în scenă a teatrului lui Blaga constituie, de asemenea, o veche practică artistică a regizorului Ion Olteanu (care a și debutat, de altfel, acum un sfert de veac, cu montarea «Dariei»). Experimentul cred, se va petrece nu atât pe scenă, cât în sală: spectatorul va trebui să demonstreze faza de evoluție a receptivității sale artistice, pus față în față cu un spectacol de idei, de neobișnuită densitate filozofică. În acea sală mică, intimă, atât de propice comunicării directe public-actor, cum e cea a studioului «Nottara», actorii vor juca pe scenă la un metru depărtare de primul rând de fotolii, vor coborî chiar în sală, pe cărarea dintre scaune. Îmbrăcați în haine de seară moderne (s-a renunțat complet la costumația de epocă), ei vor trebui să trăiască cu fior tragic, cu concentrare interioară, zbuciumul eroilor blagieni, pentru că teatrul lui Blaga nu e un teatru în care ideile circulă reci, abstracte, ci îmbracă veșmîntul trăirilor omenești cele mai intense, mai autentice. Pe scenă nu va exista decor, recuzita va fi absentă — în afara citorva elemente fizice care vor primi viață din mîna actorului. Lumina va fi crudă, albă, va descoperi actorul, nu-l va acoperi.

— Mi se pare un gest de încredere arătat spectatorului, căruia i se refuză orice adaos de convențional scenic și care va trebui să facă contactul direct cu esența ideilor și trăirilor din piesele lui Blaga.

— Dar totodată și față de actor — ne spune regizorul Ion Olteanu. Simplitatea desăvîrșită, nudă, mi se pare o obligație a teatrului de idei. Nu vreau ca actorul să se poată «refugia» în vreun element de decor sau recuzită, să se ascundă după el, să construiască convenții obișnuite. Vreau să-l forțez să-și creeze personajul numai dinăuntru, să joace «despuiat», într-o concentrare absolută. Cer actorului luciditate ca să se pătrundă de fiorul tragic al piesei și să facă pe omul din stal să se cutremure cerebral, nu să lăcrimeze. Sînt împotriva «actorului pitoresc», care își compune rolul cu migala cu care își înfășoară giuvaergiu firul filigranului, dar care nu are suflu larg, nu are capacitatea de a căpтуși orice vorbă, orice gest cu vibrație interioară. Pitorescul e o cursă: te prinde pe moment, dar te lasă în drum. În spectacolul «Eroii» nu se va juca *pitoresc*. Dar oare pot fi jucați pitoresc *Eroii* lui Blaga?...

Într-adevăr, se pare că nu. Ideea unică — ce se regăsește în toate cele trei piese și care a îngăduit regizorului să gîndească alăturarea lor — este a eroului ca emanație a poporului, ca reprezentant al năzuințelor sale, în trei momente diferite ale istoriei. Zamolxe însuși este văzut nu în ipostaza mitului, nu în chip de zeităte, ci de om obișnuit „*acel necunoscut care într-o zi și-a coborît din munții uimirea, vitejia și porunca*... El a fost un dac de bașt înă, cînd sfătui-a-n parabolă el zicea: «Trăiește pentru alții» sau «fii om, fii izvor, fii fulger!» Blaga emite aici ideea că însuși conceptul de divinitate atribuit unui om. fie el și de o valoare neobișnuită, duce la inevitabilul divorț între erou și masă, între erou și sistemul său de gîndire: «*Ce-ar fi să răspîndim povestea în popor/ că Zamolxe a fost un zeu el însuși?*» spune magul... «*Ce pierdem? Oamenii, divinizînd pe Zamolxe/ îi vor uita învățătura...*» Și Zamolxe singur va fi acela care va distruge mitul, care se va arunca cu furie asupra statuii ce i-a fost ridicată și o va doborî cu pumnii.

Anton Pann, fiul Pepei cel isteț, trubadurul ce făcea la comandă stihuri de dragoste, inima lui trebuind «*să iubească pentru toți vîrstnicii și nevîrstnicii*», își depășește în piesă cu mult imaginea anecdotică, devenind un bard al poporului, a cărui «*glumă și ris a scînteiat peste un adînc de tristețe*». «*M-am irosit eu de multe ori pentru fericirea altora, dar nu-mi pare rău*» își formulează el profesiunea de credință, amintînd într-un fel de tragică și înălțătoare metaforă a Meșterului Manole. În sfârșit, în «Avram Iancu» regăsim ideea că istoria nu e făurită în cancelariile împărătești, ci de către popoare, cu palmele lor sîngerînde, și că cel care nu înțelege acest adevăr va suferi o amară înfrîngere.

(Continuare în pag. 16)

E firesc ca la acești eroi-idee (care însă, repetăm, trăiesc, se bucură și suferă foarte omenește) să se ocolească premeditat jocul încărcat de detalii inutile, să se apeleze la modalitatea modernă de joc de o mare sobrietate a gestului, a mișcării, a intonațiilor. La ora la care se scriu aceste rânduri Zamolxe începe să se prefigureze împede din interpretarea lui Dan Nasta, Anton Pann capătă, pe rând, înfățișarea lui Ștefan Radof și a lui Toni Zaharian, Avram Iancu pe cea a lui Dorin Varga. Lucia Mureșan va apărea, de asemeni, în toate cele trei piese, în roluri mult deosebite de la o partitură la alta.

Dar cu aceasta teatrul lui Blaga nu face decât să-și înceapă cariera pe scena studioului «Nottara». Un al doilea spectacol, «Duhul pământului», ne va face cunoștință, poate încă în stagiunea de față, cu fragmentele reprezentative din alte trei piese blagiene: «Cruciada copiilor», «Meșterul Manole» și «Arca lui Noe». Pentru stagiunea viitoare ciclul «Dionisiacul»: («Ivanca», «Daria», «Tulburarea apelor».

«Sînt greu bătrînii de pornit, dar cînd pornesc...!»

Dan Nasta căutînd expresia scenică a eroului blagian Zamolxe.

de la
mitul
popu-
lar la
drama
modernă

«Este un meșter crud, patronul meu, un arhitect — mărturisește într-o conversație de salon scriitorul Iancu Balteș. ...E indigen, doamnele mele, a purtat căciula de oaie pe timpurile sub care s-au chinuit cele mai cumplite friguri românești din cîte au ars vreodată. E get-beget al nostru, o flacăară răzleată din văgăunile munților, la Argeș, îmbinată cu străluciri fugare din cupolele Bizanțului... E Meșterul Manole».

Această profesiune de credință îi aparține, cum spuneam, scriitorului Balteș, unul din eroii piesei lui Octavian Goga «Meșterul Manole». Cum se vede, mitul Meșterului Manole, mitul dăruirii totale, al sacrificiului suprem pe care-l cere arta, l-a ispitit și pe Goga, după ce înfierbîntase multe fantezii creatoare: Blaga, Iorga, Adrian Maniu, Victor Eftimiu au scris, în timp, pagini de știută măiestrie construite pe acest mit popular.

Numai că Balteș, eroul lui Goga, își va trăda patronul, și aici se află miezul adînc al dramei pe care Octavian Goga o scria în 1926. Acest Balteș, care și el s-ar dori un Meșter Manole, a renunțat la «căciula de oaie» și a îmbrăcat fracul, frecvențează «lumea bună» a Bucureștiului și-și petrece princiar vacanțele la Sinaia: soarta îi este prin însuși acest lucru pecetluită. Cochetînd cu simțul burghez, cu avantajele confortabilității burgheze, cu ideile bîrgheze, artistul se trădează pe sine, își trădează talentul, trădează mitul Meșterului Manole (oare însuși Goga nu și-a prefigurată, într-un fel, activitatea politică în destinul lui Balteș?). Acestui eșuat Meșter Manole, Goga i-l opune pe tînărul sculptor Galea, care va renunța, în numele artei și pentru artă, la o iubire ce îi

frînează planurile creatoare.

— Este ideea pe care aș dori s-o subliniez în spectacolul cu «Meșterul Manole»: artistul nu se poate împlini cu adevărat atunci cînd e pornit pe concesii. Artă cere totul. E ceea ce înțelege tînărul sculptor Galea care își zidește în piatra sculpturii sale iubirea pentru Ana. El nu-l va trăda pe Meșterul Manole...

Interlocutorul nu este, în continuare, tot regizorul Ion Oltanu. El va prezenta în premieră, după spectacolul «Eroii», piesa lui Goga.

— Va fi din nou un spectacol fără decor și fără costumație specială? Piesa are o construcție cuminte, clasică, nu pare să invite la o asemenea montare.

— Spectacolul va merge desigur pe reliefa ideilor, a metaforei care l-a generat, pe sublinierea sensurilor protestatate ale piesei. Dar, de bună-seamă, nu putem ajunge la simplitatea extremă pe care o cerea teatrul lui Blaga. Vom avea decor, dar unul foarte stilizat, iar costumele se vor apropia mai mult de stilul zilelor noastre decît de cel al anilor în care a fost scrisă piesa. Vreau un joc actoricesc proaspăt, degajat, lucid, un joc aspru chiar; în piesa aceasta despre o iubire pierdută nimeni nu va trebui să joace sentimental. Sculptorul Galea și iubita lui, Ana, vor avea ceva din tinerii furioși ai vremii noastre, din neconformiștii în permanent conflict cu convențiile sociale...

Interpreți principali: George Demetru (scriitorul Balteș), Dorin Varga (Galea), Camelia Zorlescu (Ana). Ultimii sînt doi tineri actori aduși prin concurs de la teatre din provincie. Oare ne vor prilejui vreo revelație artistică?

cu și fără
personalitate

Ce poate fi mai concludent pentru destinul unor emisiuni de televiziune care se degradează deoarece nu li s-au înțeles cerințele specifice, decît trista biografie a programelor de duminică după-amiază?

Ne amintim cu toții de «Studioul A». Strecurîndu-se îndeminatic printre transmisiunile sportive, îmbrățișîndu-le și, într-un fel, contrabalansîndu-le, oferea atît telespectatorilor amatori de fotbal cît și celor ce preferă alte divertismente posibilitatea de a petrece o după-amiază agreabilă în tovărășia micului ecran. Așa era la început, adică atîta vreme cît, conceput de Tudor Vornicu și Emanuel Valeriu și prezentat de acesta din urmă, «Studioul A» avea o personalitate distinctă, era cu totul altceva decît restul emisiunilor. Decăderea, aplatizarea, banalizarea au început curînd. Pasul hotărîtor a fost înlocuirea lui Emanuel Valeriu prin «prezentatori» puși să învețe un text scris de altcineva. Oricît de simpatici, de talentați ar fi actorii care s-au perindat prin acest rol (nici lui Paul Sava, nici lui Ion Besoiu nu li se poate reproșa nimic în această privință) farmecul inițial al emisiunii s-a diluat treptat, pînă s-a ajuns la situația de astăzi. S-a adăugat faptul că autorii au fost și ei schimbați de cîteva ori. De la «Studioul A» la «Magazin duminical», de la «Magazin duminical» la «Magazin 111» s-a trecut de la o emisiune conturată și, cum spuneam, cu personalitate, la un conglomerat amorf, nînchegat, de elemente fără nici o legătură între ele. Incluziunea «Actualității cinematografice» în Magazinul care a luat de la emisiunea TV-111 doar numărul căsuței poștale (această emisiune fiind practic desființată și resuscitînd mai tîrziu sub forma felicitărilor muzicale) pare a fi fost determinată de necesitatea de a umple o parte din timpul alocat.

Și așa, cei doi prezentatori vin pe rînd sau împreună pentru a anunța numărul următor din program, vremea trece și emisiunea se încheie în termenul programat, chiar dacă pentru asta e nevoie să i se adauge un film de un sfert de oră luat dintr-o Teleenciclopedie foarte recentă. Nu ar fi de mirare ca, într-o bună zi, să constatăm că televiziunea, sesizîndu-se de criticile concentrice ale cronicarilor și telespectatorilor la adresa «Magazinului 111» să-l desființeze cu totul. Să fie oare aceasta soluția?

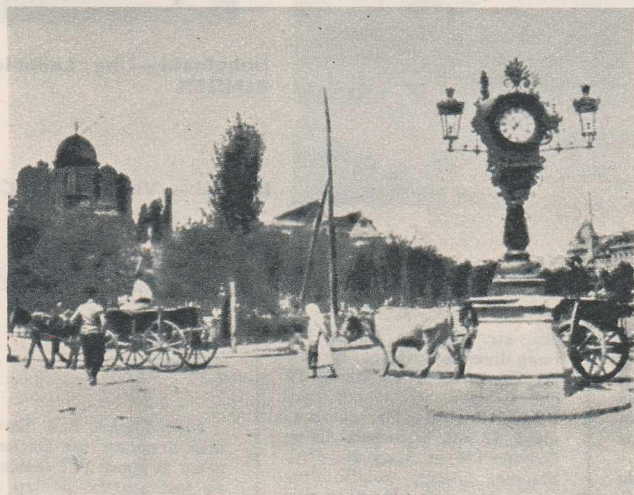
«Studioul A» reprezenta ceea ce speram pe atunci că va fi primul pas spre împlinirea unei lipse în structura generală a programelor noastre de televiziune, era o rubrică avînd perspectiva de a căpăta o coloratură proprie, caracteristică, chiar ticuri care s-o diferențieze de toate celelalte. Pretutindeni există emisiuni de televiziune intitulate adesea chiar «emisiunea lui X» sau «programul lui Y», X sau Y fiind reporteri sau actori sau scriitori binecunoscuți, care stabilesc singuri conținutul emisiunii și tot ei îl prezintă. În limbajul curent al televiziunii franceze, engleze, americane li se spun «gazde», protagoniștii fiind considerați «invitații» lor. Pentru un tînăr interpret (sau, în funcție de specificul emisiunii, scriitor, cercetător etc.) a fi «invitat» de una dintre stelele acestui gen de televiziune echivalează cu o consacrare. Rubrica trăiește atîta timp cît talentul și inventivitatea autorului ei îi asigură popularitate. Deosebirile firești dintre temperamentele, preocupările, modalitățile de prezentare ale diferitelor «gazde» sînt o garanție împotriva monotoniei, împotriva emisiunilor cu titluri diverse, calchiate după același șablon.

De unde provine oare prejudecata televiziunii noastre împotriva rubricilor semnate și susținute constant de cineva în măsura să le asigure originalitatea? Teamă de «vedetism»? Dar tocmai de vedete, de vedete care să cucerească și să se străduiască să merite în continuare un loc deosebit în simpatia și stima publicului are nevoie televiziunea noastră. Fără proeminențe, fără piscuri, cu un cor de cîntăreți care ies pe rînd în față pentru un număr egal de solo-uri, cu un ansamblu de actori comici cărora li se încredințează roluri pe cît posibil identice, cu reporterii distribuiți după un țîntar egalizator, televiziunea nu poate evita riscul plafonării.

Ideea că vedetele sînt pentru televiziune ceea ce este sarea în bucate, susținută cu forță de convingere de Ecaterina Oproiu într-o cronică publicată cu multă vreme în urmă, n-a găsit ecou la cei ce ar fi putut s-o aplice.

Felicia ANTIP

ORA OFICIALĂ...

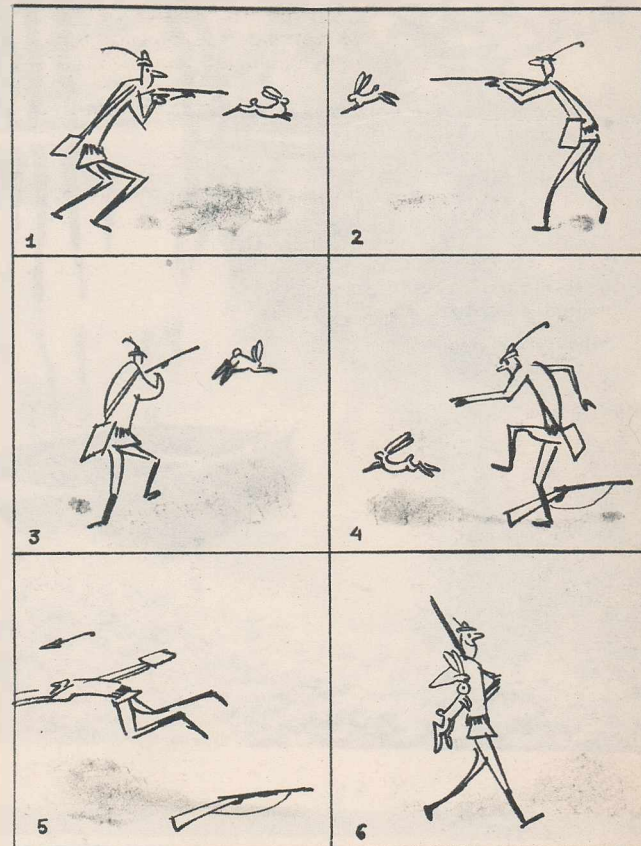
«La al șaselea semn va fi ora...» — spune crainicul de la radio și mii, zeci de mii de priviri se îndreaptă spre arătătoarele întirziate sau avansate ale ceasornicilor. Așa se face cunoscută ora oficială de aproape patru decenii. Dar înainte cum era? Mai în vîrstă decît radio-difuziunea este telefonul care, în București, s-a făcut crainicul orei oficiale începînd din anul 1908 cînd a luat ființă Observatorul astronomic de pe dealul Filaretului. Acesta, detinător absolut și unic al măsurătorii timpului, răspundea permanent la întrebările telefonice ale solicitanților. Iar mai înainte, în secolul trecut, exista un observator al timpului, instalat în turnul ospelului comunal, adică al primăriei Capitalei. O cercetare a arhivelor comunale ne duce la aflarea unor lucruri foarte interesante cu privire la ora oficială a Capitalei de acum o sută de ani. Astfel, despre orologiul primăriei citim în contractul de întreținere (Arhivele statului, 4 018/1865) următoarele clauze: 1. Cabinetul pentru observarea timpului va avea un cadran solar care va determina timpul adevărat; o lunetă pentru observarea timpului sideral; un regulator, bătînd secunde, pentru a servi de orologiu normal și o tabelă de ecuația timpului, calculată pentru meridianul Bucureștiului. 2. Ora oficială va fi transmisă zilnic la orologieri. 3. Plata conducătorului observatorului timpului va fi de 250 de lei pe lună.

Această plată o primea, în anul 1867, orologierul palatului, Jules Enderlé. Dar doi ani mai tîrziu, un român, Ioanu George, cerea primăriei să-i dea conducerea observatorului. Primarul n-a luat însă în considerare cererea aceasta, conținînd să-l plătească pe Enderlé, pînă în decembrie 1869, cînd Ioanu George, stăruitor, se oferă să conducă observatorul timp de un an fără nici o retribuție. Și în felul acesta, la 3 ianuarie 1870, primul orologier român preia ora oficială a Capitalei.

În fotografie: unul dintre primele ceasornice publice din București, care pe la începutul secolului nostru mai continua să comunice ora oficială, instalat între două felinare cu gaz aerian, pe un soclu înalt, amplasat lingă hală (Piața Unirii de azi).

Ion MUNTEANU

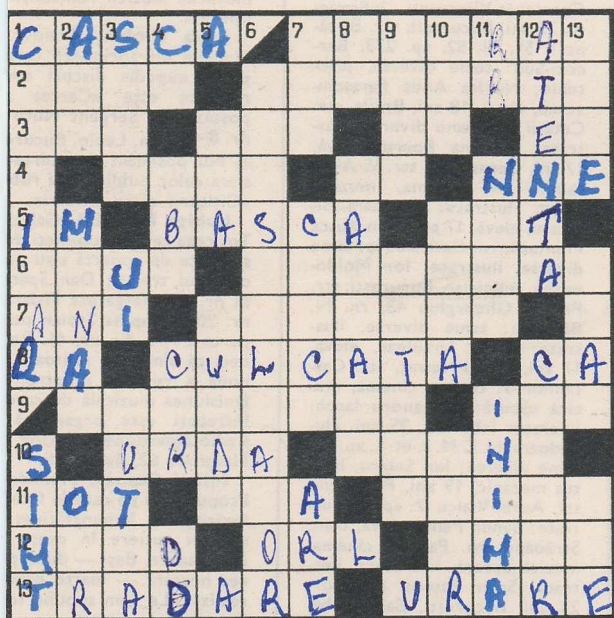
UMOR de Nell COBAR

VÎNT DE PRIMĂVARĂ

Răspunzînd la chemarea irezistibilă a naturii care reînvie, doamna Anna Nurminen și-a scos fără o clipă de ezitare «copiii» — pisicuțele Kikki și Millie — la plimbare, pentru a le da cu un minut mai devreme posibilitatea să-și umple plămîniile cu aerul tare al primăverii. Grijulie însă, ca orice «mamă», n-a omis din echipamentul vestimentar al miștelor căciuliile de iarnă. O precauție în plus nu strică, mai ales că bîntuie gripa.

TRADIȚIE ȘI INOVAȚIE

s-ar putea intitula confruntarea aceasta dintre un veșmînt african original și rochia «mini» realizată de Simon Massey, creator de modă londonez.

NUMAI URECHI

ORIZONTAL: 1) Ține loc de ureche — Pe-o ureche-i intră și pe alta-i iese. 2) La care-și apleci urechea mai... atent — Memento floral numit și «Urechea-șoarecelui» 3) Prefix pentru ureche — Nu duce la ureche... — Colombiu — Din eroare! 4) Ține de... O.R.L. — Dimpotrivă — Nord-nord-est. 5) Noroi (reg.) — Se poartă pe o ureche — Urechești. 6) Fără urechi sau cu urechi foarte mici (reg.) — Toporaș. 7) Diminutiv feminin — Element de protecție pentru urechi... sensibile. 8) Radiu — Pe-o ureche, semnifică nepăsare (fem.) — Comparativ. 9) Mișcător din urechi... în sensul cel mai condamnat — Numele lui «i» consonantic. 10) Produs lactat — Face auzită o părere sau o problemă. 11) Persoană — Fir — Urecheate. 12) Micul cocoșat dintr-un basm de Wilhelm Hauff care descoperă niște smochine, unele avînd proprietatea miraculoasă de a face să-i crească urechi de măgar celui ce le consumă, iar

altele de a le face să dispară — Nas, gît și urechi... — Iarbă mare. 13) Înelșarea încrederii — Precede o tragere de urechi... ocazională.

VERTICAL: 1) Ureche... cu rezonanță literară — Auzul 2) Cînt un ou mic! — Apollo a făcut să-i crească urechi de măgar fiindcă a preferat flautul lui Pan lirei zeului — Grație. 3) Oraș în California — A țîui — Zgomotul ei apropiat te asurzeste. 4) Afirmație — Un fel de vendetă la arabi — Eter (fig.) — Cade! 5) Interjecție — Nu prea e în temă! (fem.). 6) Ce-i intră pe-o ureche îi iese pe alta. 7) Numele cămîlei la cătari — E timbru dar nu sonor! — Nu duce lipsă. 8) Din inimă! — Purcată de urechi! 9) Ambalaje — Neunsă, îți zgîrie urechile. 10) Instrument acustic — Verb care sensibilizează... urechea! — Floare la ureche. 11) Rîs nesfîrșit! — Doina! — Are două auricule. 12) Numai ochi și urechi (fem.) — Cînd îl bei îți tronesc... urechile. 13) «Calitatea» unei urechi... insensibile — Pentru care merită să-ți apleci urechea — Te ajută să te culci pe-o ureche!

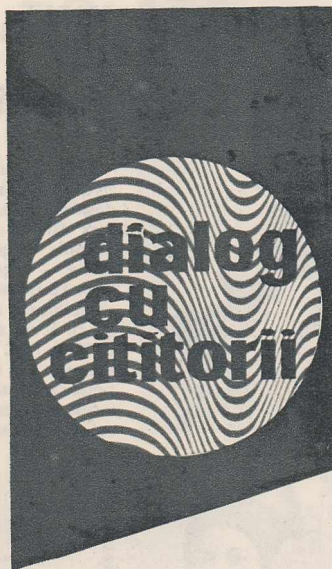
Adam STOICA

Dicționar: IOT, ADIN, ACL, BRU, DUA.

Îmbufnata — ing. Leopold BINDER

La mal — Victor FRITSCH

părerii despre „masakin qisar“

Reportajul «Două luni în tribul Masakin Qisar» a stîrnit ecouri favorabile în rîndul cititorilor. Aprecierile respective au făcut obiectul unor scrisori, din care reproducem cîteva fragmente:

«Ați prezentat în numărul 4 al revistei articolul «Două luni în tribul Masakin Qisar», pe care îl socotesc deosebit de interesant. M-au impresionat atît conținutul cît mai ales fotografiile, care sînt excepționale. Aș dori să mai publicăți materiale de genul acesta» (din scrisoarea cititorului Liviu AVRĂM din Craiova).

«Mi-a plăcut foarte mult reportajul «Două luni în tribul Masakin Qisar». V-aș ruga să mai publicați asemenea reportaje și despre alte triburi din Micronezia, Melanezia, Polinezia, Noua Guinee etc. Și mai am o dorință: fotografiile să fie — dacă s-ar putea — colorate» (din scrisoarea cititorului Rică ȘTEFAN din Brăila).

«Din reportajul dedicat tribu-

lui «Masakin Qisar» am luat cunoștință de lucruri care mă preocupau de multă vreme și mă atrăgeau. Felul de viață și obiceiurile tribului descris în reportajul de mai sus au constituit pentru mine prilej de prețioase învățăminte. Cred că nu vă veți opri aici» (din scrisoarea cititorului Vasile NEAGU din Buzău).

Adresînd cititorilor ce ne-au scris mulțumiri pentru aprecieri, îi asigurăm în același timp că vom ține seama de dorințele lor.

așadar s-a rezolvat...

Cu cîtăva vreme în urmă la redacție a sosit o scrisoare în care utecista Ana Dumitru din com. Copăceni, rn. Giurgiu ne sesiza asupra lipsei de grijă manifestată de conducerea Școlii de 8 ani nr. 2 față de tovarășa Florica Pavel, îngrijitoare la aceeaș școală, care a fost scoasă din serviciu în iulie 1966 pentru atingerea limitei de vîrstă, fără însă a i se întocmi dosarul de

pensionare nici pînă în februarie 1967. Redacția noastră a făcut intervențiile convenite și drept urmare am primit o nouă scrisoare din partea aceleiași corespondente, utecista Ana Dumitru, din care cităm:

«...În urma adresei pe care au primit-o de la dv., tovarășii de la Sfatul popular Copăceni au rezolvat problema într-un timp record. Ceea ce nu s-a putut face în atîtea luni s-a realizat în cîteva zile... Eu sînt foarte bucuroasă și țin să vă mulțumesc din inimă, și în numele tovarășei Florica Pavel, acum pensionară, că grație sprijinului dv. problema s-a rezolvat atît de repede...»

cititorii către cititori

Următorii cititori doresc să corespundeze: Dorina Păun, absolventă liceu, 18 ani, Sinaia, str. Avram Iancu 57: cinema, ilustrate; Rîndunel Buzatu, muncitor, 22 ani, Oradea, str. T. Vladimirescu 18: muzică ușoară, cinema, ilustrate; Geta Costeanu, elevă, 18 ani, Brăila, str. Roșiori 403: cinema, ilustrate; Eugenia Boza, elevă, 16 ani, Arad, str. M. Eminescu 30, ap. 3: teme diverse, cinema, muzică ușoară, ilustrate; Marian Tănase, electrician, București 19, str. Sold. Dumitru Nicolae 8, rn. T. Vladimirescu: radioamatorism, ilustrate; Georget Costache, operator chimist, 23 ani, Brăila, str. Zinelor 11: teme diverse, ilustrate; Iordan Goglează, elev, 16 ani, com. Mîndrești, str. Lucaefărului 3, rn. Foșani: teme diverse, cinema; Richard Șerban, tehnician, 24 ani, Tîndărei, str. Bisericii 401, rn. Fetești: teme diverse, ilustrate; Tudorel Dumitrașcu, șofer, 23 ani, Tîndărei, rn. Fetești: teme diverse, ilustrate; Constantin Siminiuc, mecanic, 19 ani, G.A.S. Iliești, rn. Gura Humorului: teme diverse; Tincuța Mușat, elevă, Pitești, str. Maternității 4, sc. B, et. 3, ap. 12: teme diverse, ilustrate; Doina Scurtu, elevă, Botoșani, bd. Lenin 83: cinema, ilustrate; Persida Diaconu, elevă, com. Jugureni, rn. Găești: literatură, ilustrate; Aurel Potcolin, operator cinema, Doro-

hoi, str. Grigore Ghica 14: teme diverse, ilustrate; Ortensia Dumitrescu, contabilă, 19 ani, Craiova, str. Henry Barbusse 6: ilustrate; Maria Doboș, elevă, 17 ani, București, Calea Griviței 146, et. 3, ap. 26: teme diverse, cinema, muzică, ilustrate; Alexandru Bucuric, student, com. Tomșani, rn. Mizil: literatură, muzică ușoară, sport; Constanța Vlăsceanu, infirmieră, 25 ani, București, str. Bîrsănești 51, bl. S2, ap. 273, Bercești-Sud: teme diverse, prietenie; Norica Anda Paraschivescu, elevă, 18 ani, Brăila, str. Cetății 57: teme diverse, ilustrate; Mariana Boeru, elevă, 17 ani, Cernavoda, str. V. Alecsandri 34: cinema, muzică, sport, ilustrate; Marioara Simescu, elevă, 17 ani, com. Rusca Montană, rn. Caransebeș: teme diverse, ilustrate; Ion Moldoveanu, tehnician, București, str. Pericle Gheorghiu 43, rn. N. Bălcescu: teme diverse, ilustrate; Delya Ursuleac, elevă, 17 ani, Piatra-Neamț, str. Castanilor 3: teatru, cinema, muzică ușoară; Alexandru Iacob, operator laborant, 25 ani, Hunedoara, bl. C.M. 3, et. 1, ap. 12: teme diverse; Ion Șelaru, lăcătuș mecanic, 19 ani, Petroșani, str. Aurel Vlaicu 7: sport, ilustrate; Sanda Penu, elevă, com. Străoane, rn. Panciu: cinema, muzică ușoară, literatură, ilustrate; Soțir Patoni, profesor, 25 ani, București, Balta Albă, bl. M3, A+B, sc. 2, ap. 23, rn. 23 August: istorie, literatură, ilustrate; Ion Telegan, electrician, 22 ani, com. Pristol, rn. Vinju Mare, reg. Oltenia: ilustrate; Cornelia Tonea, elevă, Băilești, str. Depozitelor 17: teme diverse, ilustrate; Ileana Alexe, soră medicală, 32 ani, Pitești, str. Teilor, bl. 8, gars. 2: teme diverse, medicină, ilustrate; Ion Rizea, tehnician, 20 ani, Săvinești, bl. 1, ap. 16, rn. P. Neamț: muzică, literatură, ilustrate; Tudorică Trăncău, operator cinema, 18 ani, Hunedoara, Piața Florilor, bl. 116, sc. A, ap. 7: teme diverse, cinema, ilustrate; Gheorghe Ciortan, operator cinema, 19 ani, Hunedoara, Piața Florilor, bl. 116, sc. A, ap. 7: teme diverse, cinema, ilustrate; Mihai Iordăchescu, student, 20 ani, Buzău, str. Dinicu Golescu 43: teme diverse, cinema.

în cîteva rînduri

Ioan Șerbu, Baia Mare. avut dreptate. Ion Dacian artist al poporului. Înaltul t i-a fost acordat pentru ac tate îndelungată și merite osebite în interpretarea și p movarea muzicii românești operetă.

Jenia Ciolan, Craiova. Numele întreprinderii care poate expedia discuri cor ramburs este «Cartea p poștă», str. Sergent Nuțu nr. 8-12, rn. Lenin, Bucure 2) Nu posedăm alte adrese afara celor publicate la rub «Cititorii către cititori».

Lubița Niculiță, Galați. Tot ceea ce ne propuneți dr subiecte de copertă s-au pu cat anul trecut: Dan Spă în nr. 16; Margareta Pislaru nr. 20; Pompilia Stoian pe perta a IV-a din nr. 41. Re deci că sînteți o cititoare nouă a revistei noastre... Emisiunea muzicală de care întrebați este organizată Radioteleviziunea română, Nufferilor 62, București.

Mihai Stanca, Hunedo Propunerile pe care le faceț legătură cu îmbunătățirea culației rutiere în orașe interesante, deși — după p rea noastră — foarte greu realizat. Le vom supune to forurilor de resort.

Richard Simon, Ga Aruncînd o privire, chiar mară, asupra citorva cotidi sau periodice veți vedea scrierea unor titluri cu li mică a devenit o modală curentă în grafica noastră și, de altfel, în cea mond Nu poate fi vorba deci de v eludare a principiilor și reț lor ortografiei limbii rom

Natașa Ungureanu și I rica Șerban, com. Prob Evenimentul sportiv la car referiți — Campionatul n dial de handbal — s-a înch cam de mult. Ar fi deci tard aducem această manifestare nou în actualitate. Ne ra însă părerii dv. în privința portării meritorii a jucător Gruiu.

Aurel Gavrilă, Brașov. Am sesizat Oficiul specia difuzare a presei despre i

berzele — Dumitru

CITITORII TOGROFIAZĂ

rea cu care sosește «Flacăra» orașul dv. Vă rugăm să ne comunicați dacă și după această vizare situația semnalată mai înainte. 2) Cu privire la publicarea adreselor cititorilor, veți cunoaște în curând de noile condiții de înscriere a adreselor rubrica «Cititorii către cititorii». 3) Actriței Valeria Secuierii pe adresa Teatrului Național «I.L. Caragiale», str. 13 decembrie nr. 19 — București. Credem că cel mai competent for în problema ce vă interesează este Institutul de psihologie al Academiei, str. Fructasă nr. 26 — București.

Florianda Varlaam, Cîmna. 1) Vă mulțumim pentru atenția cu care urmăriți conținutul fiecărui număr al revistei noastre. 2) Pentru a vă putea da o idee asupra personalității distice a celui ce a fost Zbigniew Cybulski, vă recomandăm citiți interviul luat acestuia puțină vreme înaintea morții și publicat în «Flacăra» nr. 1966. 3) Am notat dorința copertă cu Dan Nușu. Vă rugăm însă să revedeți nr. 3/1967 unde, în cadrul rubricii «film», s-a publicat o fotografie sa.

Gheorghe Crețu, Brăila. Vă exprimăm mulțumiri pentru aprecieri. 2) La cererea dvs. apărea un articol despre istoricul Mănăstirii Dealu. 3) Relativ la publicarea adresei, vă rugăm să citiți răspunsul dat ai sus cititorului Aurel Gavrilă — Brașov. 4) Nu dispunem de te adrese în afara celor de la rubrica «Cititorii către cititorii».

Gigi Gruia, Slatina. 1) Din 1961, 5 iulie, Teatrul regiunii ucurești poartă denumirea de Teatrul «Barbu Delavrancea». Adresându-vă Direcției rețea cinematografice și difuzării filmelor, str. Julius Fucik nr. 25, lați ceea ce vă interesează.

Pavel C. Ioniță, Borzești. Vă recomandăm să consultați dicționarul enciclopedic român, pl. III, sau un manual de istorie universală.

NOTĂ

Cititorii care se adresează revistei și doresc să li se răspundă prin poștă sint rugați să menționeze în scrisorile numele și adresele lor complete.

grigore ureche, letopisețul țării moldovei

«Doresc să cunosc amănunte despre viața și opera cronicarului Grigore Ureche».

T. POPESCU — Craiova

Răspunde P.P. PANAITESCU.

Letopisețul Țării Moldovei de Grigore Ureche este ultima istorie medievală a Moldovei și, în același timp, prima scriere istoriografică românească cu influențe umaniste. Ea stă la un hotar literar și din alte puncte de vedere: e cea dintâi scriere istorică originală în limba română, după perioada slavonismului, e cea dintâi scriere de pe poziții boierești, după epoca istoriografiei domnești. Autorul, Grigore Ureche, a fost unul dintre marii boieri moldoveni de la mijlocul veacului al XVII-lea, dintr-o veche familie care se trage din vremea lui Ștefan cel Mare, un mare proprietar de moșii, ocupând înalte demnități în cîrmuirea țării. Cronică lui, redactată între anii 1640 și 1646, este neterminată, cuprinde numai istoria Moldovei de la întemeiere până la anul 1593. Autorul a fost nevoit să recurgă la vechile cronici slavone și la cele poloneze, chiar la cărți occidentale, spre a reconstrui trecutul. Dar el nu este un sclav al izvoarelor și al modelelor sale, cartea sa e o carte de doctrină, ea reprezintă punctul de vedere al boierimii militare și patriote din secolul al XVII-lea. Cronicarul pune în fața cititorilor vremile de glorie ale lui Ștefan cel Mare, comparîndu-le cu cele de decadentă în care scria și anume cu jugul turcesc ce apăsa atunci asupra țării: «Subt mana lor și subt jugul lor sântem serbi». Dar lupta pentru independență e posibilă prin colaborarea cu celelalte țări, căci toate sînt amenințate de expansiunea otomană. Turcul «volniciei (libertății) tuturor întinde mrejele sale». De aceea face apel la figura lui Ștefan cel Mare «pentru lucrurile lui cele vitejești, carile nimenia din domni, nici mai nainte, nici după aceea l-au ajuns». În interior mili-

tează pentru un stat cîrmuit de legi: «Unde nu-s pravile (legi), din voia domnilor multe strîmbătăți se fac». El vede cîrmuirea Moldovei, după modelul Poloniei, ca un stat condus de boieri, dar înfrînați de puterea legii scrise și de patriotismul moldovenesc.

Față de cronicarii moldoveni din veacurile XV-XVI, Ureche reprezintă un vădit progres, el scrie în limba țării și nu în slavonește, limba bisericii. Pentru a putea scrie istoria țării în românește, el nu avea modele din traducerile cărților bisericești, al căror stil nu era potrivit cu avîntul evocărilor istorice. Este nevoit deci să se adreseze limbii populare vorbite, ca să poată descătușa stilul unei noi literaturi. Talentul său nu este numai de povestitor, ci și de evocator. În această privință portretele figurilor din trecut formează tablouri remarcabile, în special nemuritorul portret al lui Ștefan cel Mare: «Fost-a acest Ștefan vodă om nu mare de stat, ...era om întreg la fire, nelenș și lucrul său îl știa a-l acoperi, și unde nu gîndea acolo-l aflai. La lucruri de războaie meșter, unde era nevoie însuși se vîra, ca văzîndu-l ai săi să nu să îndărăpteze, și pentru aceea rar război de nu biruia și unde-l biruia alții, nu pierdea nădejdea, că știîndu-să căzut jos, să rădica de-asupra biruitorilor». În calitate de cronicar medieval el scrie numai istoria Moldovei, stat feudal, și nu — cum vor face umanistii — începînd cu Miron Costin, adunînd în aceeași carte istoria întregului popor românesc. Totuși el cunoaște originea comună și unitatea românilor din cele trei țări: «Rumâni, căți se află lăcuiitori la Țara Ungurească și la Ardeal și la Maramoroș, de la un loc sânt cu moldovenii și toți de la Râm să trăg». Muntenii și moldovenii «au fost tot un loc și o țară». Letopisețul lui Ureche nu formează numai un izvor pentru istoricii evului mediu românesc, ci tocotada și icoana societății românești din secolul al XVII-lea, problemele ei sociale, literare și politice.

un strălucit reprezentant al școlii matematice românești

«Aș dori să aflu unele date despre viața și opera matematicianului Gheorghe Țițeica».

Vasile ȘANDRU — Timișoara

Răspunde acad. G. VRĂNCEANU, profesor de geometrie la Facultatea de matematică din București.

Născut la 17 octombrie 1873 la Turnu-Severin, Gheorghe Țițeica este unul dintre cei mai de seamă oameni de știință ai țării noastre. Activitatea științifică a lui Gheorghe Țițeica s-a desfășurat aproape o jumătate de secol (1898-1939) ca profesor de geometrie analitică la Universitatea din București și ca profesor de analiză la Școala Națională de Poduri și Șosele. De asemenea, Țițeica a fost ales în 1913 membru al Academiei Române, unde a funcționat spre sfîrșitul vieții sale ca secretar general.

Caracteristica activității științifice a lui Gheorghe Țițeica, așa cum era văzută de studenți și de marele public, o constituia exactitatea și minuțiozitatea cu care își pregătea cursurile sau

multiplele conferințe cu caracter general ce le-a făcut în București sau provincie.

În ce privește lucrările sale din domeniul geometriei diferențiale ce i-au adus de timpuriu recunoașterea de savant atît în țară cît și străinătate, ele cuprind 92 de Note și Memorii ce însumează circa 500 de pagini și au apărut cu regularitate în cei aproape 50 de ani de activitate. De asemenea, G. Țițeica a publicat două cărți de specialitate care prezintă și astăzi un interes deosebit pentru cercetători.

Printre rezultatele obținute de Țițeica se numără în special introducerea în geometrie a unei clase de suprafețe și a unei clase de curbe. Se împlinesc anul acesta 60 de ani de cînd Țițeica a introdus suprafețele ce-i poartă numele. Este vorba de suprafețe pentru care raportul dintre curbura lui Gauss K a suprafeței și puterea a patra a distanței p de la un punct fix O la planul tangent al suprafeței este constant. Un caz particular al acestor suprafețe este oferit evident de sferă, suprafețe binecunoscute de toată lumea.

Țițeica arată că suprafețele pentru care K/p^4 este constant constituie o clasă importantă; el a determinat unele din ele și a dat proprietățile lor, ară-

tînd că aceste proprietăți sînt caracterizate prin faptul de a fi invariante la transformări liniare ce lasă punctul fix O neschimbat, transformări ce se numesc centroafine. Prin aceasta Țițeica introduce noțiunea nouă de proprietăți invariante la transformările centroafine și se înscrie astfel printre creatorii geometriilor numite cu grup fundamental.

Activitatea științifică a lui G. Țițeica a constituit un obiect de admirație și de inspirație pentru întreaga școală matematică din țara noastră, el avînd astăzi elevi direcți sau indirecti în toate universitățile noastre și în institutele de învățămînt superior. Noțiunile de suprafețe și curbe Țițeica au fost generalizate și în alte domenii și apar lucrări în care numele lui Țițeica este la loc de cinste.

Astăzi, cînd în țara noastră se urmărește utilizarea sistematică a descoperirilor științei în dezvoltarea economiei și tehnicii puse în slujba celor ce muncesc, numele lui Gheorghe Țițeica constituie unul din strălucitele exemple pe care trecutul țării noastre îl oferă prezentului și viitorului țării noastre.

pe scurt

Mihai Petrescu — Ploiești. Fizicianul Guglielmo Marconi (1874-1937) s-a născut la Bologna (Italia). A făcut studii experimentale asupra proprietăților undelor electromagnetice, obținînd în 1896, pe baza acestora, primul brevet privind sistemul de telecomunicații fără fir. În anul 1901 realizează prima radiotransmisiune telegrafică peste Oceanul Atlantic. Pentru activitatea sa științifică de mare însemnătate în dezvoltarea și răspîndirea radiotehnicii și radiotransmisiunilor obține în anul 1909 Premiul Nobel.

Eliza Verșescu — București. 1) Prima mașină de scris a fost construită de Sholsom în anul 1867 în S.U.A., purtînd denumirea de mașina Remington, iar prima mașină de scris deschisă (la care se văd literele) a fost construită de Wagner în 1890, tot în S.U.A. 2) Date biografice privind viața și activitatea scriitorului despre care ne întrebați puteți găsi în prefața oricărui volum aparținînd acestui mare scriitor. 3) Toate liceele din Capitală dețin în amănunt datele care vă interesează. Vă recomandăm să luați legătura directă cu unul din ele.

Ștefan Turcu — comuna Unirea. Cascada cea mai înaltă din lume este Angel din Venezuela, avînd o înălțime de 978 m.

Ioan Drăghici — Timișoara. Întrebarea dvs. nu este suficient de clară. Credem că vă referiți la boierul Manca, viteazul ban din timpul domniei lui Mihai Viteazul, care s-a distins în luptele de la Șerpătești (1595) și în luptele care au dus la cucerirea cetății Brăila.

Pavel Ripan — Birlad. 1) În mitologia greacă se vorbește despre pigmei ca despre un popor fabulos de pitici care, se credea că locuiau la izvoarele Nilului, că se luptau cu cocorii și, după cum spune legenda, l-ar fi atacat și pe Hercule. În realitate, pigmeii trăiesc în bazinul fluviului Congo, în grupuri puțin numeroase: batua, bakwa, bambuci-bakango, etc, aka; sînt indivizi de statură mică, în medie 141-142 cm înălțime, au pielea neagră, părul creț, nasul lat, iar învelitul pilos de pe față mai dezvoltat. Pigmeii nu au o limbă proprie, ci în fiecare grup se vorbește limba tribului vecin. Ei se ocupă mai ales cu vinatul și culesul. 2) Balul datează din evul mediu. Această manifestare intră în obiceiurile aristocrației franceze sub domnia regilor din dinastia de Valois. Un bal care a rămas celebru a fost cel dat de Carol al VI-lea în 1398 cînd, cu torțele aprinse, s-au dat foc podoabelor de pene ale dansatorilor. Din secolul al XIII-lea, paralel cu petrecerile aristocrației, existau și un fel de baluri populare care se desfășurau duminicile și în zilele de sărbătoare. La Florența, în timpul dinastiei de Medicis, ca și în Franța, sub Francis I și Henric al II-lea, balurile au avut o mare strălucire. În această epocă în Franța apar primele petreceri organizate de primăriile orășenești. În 1715, la 31 decembrie, regentul permite balurile publice în sala operii. Mulți pictori au imortalizat scene de bal; printre acestea se află la muzeul Luvrului tabloul «Bal du Moulin de la Galette» al pictorului Renoir.

Jocul nostru: „P O R T R E T E“

De-a lungul timpului pictorii au realizat o galerie impresionantă de portrete de femei. Iată în această pagină câteva dintre aceste lucrări. Vă propunem să indicați la fiecare tablou autorul. Pentru orientarea dv. dăm o listă de 10 pictori, printre care se află și cei 6 artiști ale căror lucrări figurează aici. Acordați-vă pentru fiecare autor identificat 2 puncte.

12 puncte înseamnă un nivel de cunoștințe excelent; 10 puncte — bun; 8 puncte — mulțumitor; 6 puncte — suficient.

Goya, Aman, Reynolds, Dali, Matisse, Grigorescu, Picasso, Ingres, Gainsborough, Renoir.

(Răspunsurile în numărul viitor)

S-AU NĂSCUT
LA LONDRA

Cei șase cățeluși dingo s-au născut în iarna aceasta la grădina zoologică din Londra. Nici părinții lor, Jane și Rex, cîini sălbatici dingo, nu au alergat niciodată pe întinsurile continentului lor de baștină — Australia: ei au văzut lumina zilei tot în captivitate, în aceeași grădina zoologică londoneză.

dezlegarea jocului LA VEDERE apărut în numărul trecut

ORIZONTAL: 1) AVERTIZO — APA. 2) REPER — SCĂPAT. 3) ADEVĂR — URARE. 4) TE — ASISTARE. 5) ORZONT — TERN. 6) SIGUR — ASA — II. 7) I — NT — CLARE — C. 8) MOATE — SERAI. 9) RAR — OCHI — AMC. 10) ETALA — AUL — ED. 11) DA — UNȘI — UITA. 12) U — MITA — SPOIT. 13) ȘTI — EVIDENTA.

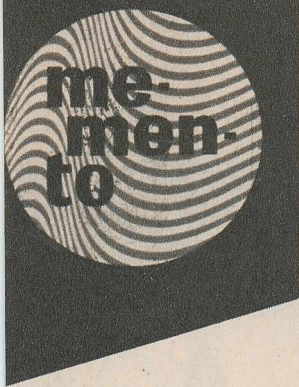
Elegantă
în fiecare zi
folosind
stofele
de calitate

„LIBERTATEA“

SIBIU

Sortimente bogate, desene și culori variate

carte

● A apărut încă una din scrierile lui Icolae Iorga (în două volume): **Oameni care au fost**. Ediția (ingrijită, cu prefață tabel cronologic de Ion Roman) cuinde o amplă selecție din publicistica ariului scriitor, prilejuită de evocarea or personalității din trecut. Dăm astfel ste schițe de portret, însemnări comorativе, sumare evocări etc., cartea totalitate constituind o lectură dintre le mai utile (colecția «Biblioteca pentru tip»).

● În seria de «Clasici istorici» a Edi-rii științifice semnalăm apariția unei ne transpunerii în românește a **Răz-ialului peloponesiac** de Thucydides, torată prof. univ. dr. doc. N.I. Barbu mnat și al unui erudit studiu intro-ctiv, al unui corp de note și indice, r-o formulă grafică schimbată (cu o p-rtă frumoasă, dar cu o supraco-rtă inexpressivă) colecția aceasta se impune probabil și mai mult publicului, tă fiind și priceputa alegere a cărților pînă acum: **Istoriile** lui Herodot vol.), **Anabasis și Helenicele** de snofon, **Viețile paralele** de Plutarh, **toriile de Polybios, Organon, Fizica, etafizica și Poetica** lui Aristotel etc. nt cărți ce contribuie la informarea și lucarea publicului, la lărgirea orizon-ului acestuia asupra lumii clasice. Edi-rea se poate mîndri cu o asemenea serie, care o dorim cit mai amplă și com-ent realizată.

● Și fiindcă ne-am oprit asupra Edi-rii științifice să mai semnalăm o altă lecție demnă de atenție. **Savanții de etudienți**. Se vor publica în cadrul o serie de monografii despre viața opera unor mari personalități ale inței și culturii românești și univer-le, care au marcat momente distincte procesul cunoașterii umane. Vom i cărți despre Gh. Constantinescu, Danielopolu, B. Franklin, D. Leod-ada, Svante Arrhenius, Butlerov, voisier, Dragomir Hurmuzescu, nstein, B. Pașcal, Michelson, ceea însemnă foarte mult. Am sugera ca, cît posibil, să se apeleze la lucrări mîna întîi, cînd e vorba de traduceri, iar dacă ele ar fi mai «grelex».

● Un domeniu mult controversat, cum genetica, beneficiază de o carte de formare critică, de înfățișare a diferi-lor tendințe și cuceriri contemporane. te vorba de volumul **Genetica în acalitate** scris de P. Raicu și S. Bratosin, ăresînd în fond un mare număr de meni dornici a ști unele lucruri în astă direcție. «Cartea de față își opune să prezinte tuturor celor care mînesc progresele științei contem-mpare citeva dintre marile realizări ale negiției», ne spun autorii.

● Să mai notăm și un grup de tradu-ri: **Lacul Argentinu** al latino-ameri-nului Juan Gogánarte (trad. Silvia Vis-ri); **Sări, Barbara** de Anna Langfus (ad. Elvira Bogdan); **Cînd trecutul numește** Ea de Maria Teresa León; **ib vulturii imperiali** de I. Sobolev (ad. Ec. Antonescu); **Mlaștina** de cub Kolas (în românește de Ioana stelniciu și Maria Roth); **Cei doi din apul nou** al scriitorului bulgar Kamen lcev (în românește de T. Iovan) și **vestiri din calendar** de B. Brecht, iducere și prefață de S. Damian.

cinema

● **Apelul**. Scenaristul neuitatului film louă zile dînr-un an, Danil Hra-vișki, debutează în regie cu o creație oționantă prin sinceritatea debaterii ce: permanența idealurilor unor ge-rații diferite. În distribuție: N. Mi-kov («Pășesc prin Moscova»), Oleg ijenov («Al 41-lea»), «Tăunul», «Fata itanului», «Treii surorii». Marianna rtinskaia, V. Merkuriev («Zboră coti»), «Neamul Jurbinilor».

● **Leac contra dragostei**. O comedie soliciștă, și sentimentală (dar cotul cu sură), realizată de regizorul polonez

Jan Batory («Vizita președintelui», «Taxi-ul morții»). Rolurile principale sînt interpretate de: Kalina Jedrusik («Se-n-împlă numai duminică»), W. Glinski («Canalul», «Vizita președintelui», «Dra-goste nelămurită»), Andrzej Lapicki («La noapte va muri orașul»).

● **Dragă Brigitte**. Un ritm ceva mai zgîrcit ar fi rotunjit în bine această co-medie americană despre un copil ce suspină în taină după Brigitte Bardot (și care, ca orice copil american, este încredințat psihanalistului). Oricum, fil-mul lui Henry Koster rămîne un spec-tacol plăcut. Mai ales că în distribuție se află numele lui James Stewart («Cel mai mare spectacol», «Omul care l-a ucis pe Liberty Valance»). Partenerii: Fabian («În Nord, spre Alaska»), Jack Kruschen («Apartamentul»).

● Pentru cei care n-au văzut încă, recomandăm încă o dată masiva ecran-izare a lui Serghei Bondarciuik, **Război și pace**, seria I.

● Mari cinești pe ecranele noastre: **John Ford** («Omul care l-a ucis pe Liberty Valance»), **A. Kurosawa** («San-ju-ro»), **Vittorio de Sica** («Căstorie în stil italian»).

● Mari actori prezenți în această săp-tămînă: **Marcello Mastroianni**, **Sophia Loren** («Căstorie în stil italian»), **John Wayne**, **James Stewart**, **Lee Marvin** («Omul care l-a ucis pe Liberty Valance»).

● Nu pierdeți scăpările scurt-metraj de desen animat **Surogat**, al celeb-rului cineast iugoslav Dusan Vukotici (cinematograful «Timpuri noi»). Nădă-duim că încet-încet (dacă nu se poate mai repede) vom intra într-o zodie mai norocoasă și în ceea ce privește întâlnirea noastră cotidiană cu valorile interna-tionale ale filmului de animație.

● Buna noastră cunoștință Pierre Brice și mai puțin cunoscuta Marie Laforêt sînt parteneri într-un film pe care Roger Boussinot îl realizează după un roman propriu: **Al 13-lea capriciu**.

● Presa străină ne înștiințează că Lucia Bosé, de multă vreme retrasă din cinematografie, s-a hotărît să pună din nou piciorul pe un platou de filmare; cel care a convins-o este cineastul P.P. Pa-solini. El i-a încredințat un rol principal în ultimul său film, **Teorema**.

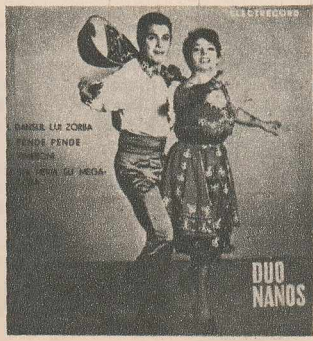

Andrzej Lapicki

disc

● Unul din discurile care se bucură de mare succes, de altfel așteptat, cu-prinde celebrul «dans al lui Zorba» din filmul lui Kakoyannis. Interpretat de **Duo Nanos** (despre care n-am auzit pînă acum și despre care s-ar fi convenit o notiță explicativ-informativă, «sirtaky»-ul lui Miky Theodorakis cucereste aplau-ze. Culoarea este mult susținută de Sandu Avramovici, cunoscutul chitarist (electronic 100%) care de astă dată cîntă la «buzuky» (instrument național grecesc). Alte trei piese ale compozitorilor Theodorakis, Manos Hadjidakis (autorul «Fericiirii» și al «Copiilor din Pireu») și Stavros Xarhakos sustin cu brio acest recital de interesante cîntece grecești (EDC-799).

● **Doina Badea**, care a lansat cu succes altele melodii ale compozitorilor români, înregistrează de astă dată patru melodii din repertoriul italian: «Ghitara romana», «T'amo e t'amerò», «Tango d'amore», «Mamma». Piesele mai sus-citate sînt prea cunoscute din interpre-tările originale ca să mai poată suscita un interes deosebit (EDC-795).

NOTĂ: redacția nu-și asumă răspunderea pentru eventualele schimbări de programe.

muzică

Stefan Ruha și Ferdinand Weiss

● La Ateneu primim (sîmbătă 25 și duminică 26 martie) vizita Filarmonicii de stat din Cluj și a venerabilului ei conducător, dirijorul **Antonin Ciolan**. Maestrul octogenar reia pentru publicul bucureștean un «Festival Ceaiikovski», al cărui solist va fi violonistul **Stefan Ruha**. În program, «Andante cantabile» din Cvarțetul op. 18 în re major (transcripție), Concertul pentru vioară și orchestră în re major și Simfonia a V-a.

● Pe **Stefan Ruha** îl reîntîlnim și într-un recital de sonate alături de pianistul **Ferdinand Weiss** la sala mică a Palatului: Veracini, Beethoven, Mozart, Brahms, Tiberiu Olah.

● Orchestra de studio a Radioteleviziunii închină prima parte a concertului ei de joi 30 martie lui Dinu Lipatti (50 de ani de la nașterea regretatului muzician român); vor fi interpretate Sîta simfonică și Concertino în stil clasic pentru pian și orchestră. Solist, **Corneliu Gheorghiu**. Concertul cuprinde și o primă audiere: opera «Zborul de noapte» (fragmente) de compozitorul italian contemporan Luigi Dallapiccola, după celebrul roman al scriitorului fran-cez Antoine de Saint-Exupery. Dirijor: **Ludovic Baci**.

● **Magda Nicolau**, activă ca de obicei, ne invită la un difiil program Beethoven (la 31 martie, în sala mică a Palatului): Sonata quasi una fantasia op. 27 («a Lunii»); 32 de variațiuni în do minor; Sonata în fa minor op. 57 «Appassionata».

plastică

● **Ion Vlasiu** — sculptură. O amplă retrospectivă a unuia dintre cei mai originali sculptori români contemporani. Lemnul sau marmura, piatra sau bronzul se supun cu docilitate impetuoașei forțe care le dă viață și personalitate. Din noaptea lemnului, din umezeala fibrelor, se nasc «Cronicarul» sau «Sculptorul», «Toma Alimoz» sau «Luchian», chipuri în care artistul a descoperit asprimi și a turnat suflet, sau lustruind lemnul pînă la puritate («Tors») sau «Sculptorul», «Toma Alimoz» sau «Luchian», chipuri în care artistul a descoperit asprimi și a turnat suflet, sau lustruind lemnul pînă la puritate («Tors») sau «Sculptorul», se transformă în metafore cu profunde semnificații («Masca genului», «Mirabila sîmțiri» etc., etc.). Muzele răsăr din marmură și alabastru, simbol și preocupare de a desprinde din inerția materiei semnificația inspirației. Bron-zurile lasă posteritații, cu virtuțile lor de energie, chipuri de eroi și de creatori (Sala Dalles).

● **O. Anghelușă** — pictură. Mai bine de 40 de ureaui care oglindesc multiplele preocupări tematice ale arti-stului, de la peisaj la portret, de la natura statică la șarjă. În unele lucrări artistul cultivă un stil decorativ, cu compoziții meticuloase construite, aproape geometric, ca în «Plajă», în care galbenul și griurile evocă atmosfera solară și toridă a șăr-mului de mare, în altele, mai inspirat, artistul evocă cu eluvii de lirism croma-tic locuri, cum este cea superbă «Cale a Vlasinilor», o uliță plină de nostalgie, cu case albastre, pe care griul ploilor le-a îmbătrînit și le-a dat un aer de poveste. Preocuparea pentru nud, atît de rară în ultima vreme, e prezentă în două lucrări («Sfîrșit de zis», «Odihna»). Un portret de o reală frumusețe și analiză fină este cel al graficienei poloneze K.B. Cele 17 șarje ne descoperă un penel acid, încărcat de umor, dar nu lipsit de amicitie. (Galeriile de artă, bd. N. Bălcescu 23).

● **C. Grecu** — sculptură. Un sculptor talentat care se află la prima sa expoziție personală. El a asimilat bine lecția mari-lor înaintași. «Năzuință» sau «Erupția», «Veghe» sau «Cupa tainelor vieții» sînt lucrări care rețin atenția prin spiritul lor elevat (sala Kalinderu).

teatru

● **Dincolo de zare** — una din primele piese ale cunoscutului dramaturg ameri-can O'Neill, surprinzînd destinul tragic al unei familii de fermieri. Din păcate spectacolul (regia, Mircea Avram) de pe scena Teatrului «C. Nottaras», monoton și deslinat, n-a avut nici forța de sugestie, nici poezia tragică a textului. Reținem doar efortul unor actori de a se apropia de roluri: Magdalena Buznea și G. Buznea. Decorul lui Mircea Marosin în notă.

● **Eugen Barbu** ca dramaturg a fost înfățișat în Capitală cu **Să nu-ți faci prăvălie cu scară** de către teatrul din Pitești. Piesa — frescă a unor amavuri sociale apuse — scrisă cu nerv și patos a fost inscenată de M. Radoslavescu. Merită citați din distribuție: Telly Barbu, Ileana Zărnescu, Ioana Ciomîrtan, Dem. Niculescu, Sorin Gheorghiu.

● **N.A. Ostrovski**, cunoscutul drama-turg rus, a fost înfățișat pe două scene din țara noastră. La Teatrul «Barbu Șt. Delavrancea», în **Vinovați fără vină**, regizorul Ion Simionescu a avut de în-fruntat tentațiile melodramei într-o dis-tribuție cuprinzînd pe Angela Macri, Nicki Rădulescu, I. Răschitor, La Cluj — pe scena Teatrului Național, piesa **Lupii și oile** a fost inscenată de către doi actori ai teatrului: Al. Marius și G. Gherasim. În rolurile principale: Olim-pia Arghir, Rodica Daminescu, Melania Ursu, Magda Tilvan, Al. Marius, G. Gherasim, Marin Aurelian. Și totuși par-că prea mulți actori fac munca de regizori pe această scenă.

● Premieră pe țară la Iași cu piesa lui John Galsworthy (cunoscut în țara noastră mai mult ca romancier), **Fără mînuși**. O satiră virulentă, demascînd înegal măsură dedesubturile «lumii bune», parventismul, ipocrizia. Spectacolul a fost înscenat de către Cornel Todea cu mij-loace artistice de calitate, realizînd în egală măsură investigația psihologică și atmosfera socială. El a condus inter-jei spre creații remarcabile: Margareta Baciu, Șt. Dănculescu, N. Ven-iaș, Virginia Bălănescu, Alf. Radwanski, Saul Talsler.

● Notăm un interesant spectacol reali-zat de regizorul Mihai Dimiu (în cola-borare cu un talentat student al ultimului an de studii la regie — Eugen Bor-dușan) pe scena Teatrului popular din Focșani: **Șeful sectorului suflute**. În rolurile principale: C. Măru, C. Costin, Lucia Diaconu.

televiziune

DUMINICĂ 26 MARTIE. Concertul simfonic duminical — cu un atractiv program (vezi și rubrica «Muzica») (12.15) ● În loc de sîiestă: fotbal (după-amiază) ● **Magazin 111** (18.00) ● O emisiune de zile mari: **Dialog la distanță**. Se înfruntă regiunile Hunedoara și Cluj, deopotrivă de bogate în resurse de artă populară. Prezentatori: George Carabin, Mihai Florea, Ion Besoiu (19.00).

LUNI 27 MARTIE. Ziua rezervată relaxării este ocupată de două inter-esante meciuri în cadrul **Campiona-tului mondial de hochei de la Viena**: R. S. Cehoslovacă-Suedia (18.00) și U.R.S.S.-Canada (21.30).

MARȚI 28 MARTIE. «Cea de-a VI-a călătorie a căpitanului Cook» la rubrica **Călătorii geografice** (19.23) ● «Mun-tele Mic» — în obiectivul rubricii tu-ristice ● **Ilustrată pe adresa dv.** (19.50) ● O transmisiune economică de la «Uzinele 23 August» pe tema arzătoare a economisirii metalului (20.00) ● **Seară de teatru**, cu concursul actorilor Teatrului de stat din Arad. Vizionăm piesa lui Lope de Vega: «Pentru alții proastă, pentru ea deșteaptă» (20.30) ● **Panoramic** — cu subiect, ca de obicei, rezervat (22.10).

MIERCURI 29 MARTIE. Din nou hochei: Suedia-Canada (15.00) și U.R.S.S.-R.S. Cehoslovacă (18.20) ● După o emisiune de știință (20.20) putem urmări transmisia de la Cluj **Televiziunea eco-nomică** (20.50) ● O capodoperă a cinematografeii moderne italiene: filmul «Cele patru zile ale orașului Neapole» (21.20).

JOI 30 MARTIE. Pe micul ecran — O problemă a ordinii zilei: **Organizarea științifică a producției și a muncii** (19.35) ● **Teleglob** ne invită să vizio-năm filmul lui Lucian Penescu: «Parisul între două avioane» (20.00) ● Soliști Ansamblului folcloric «Perinița» și conducătorul său Ionel Budișteanu nu au nevoie de recomandări speciale (20.20) ● Niște «Bomboane muzicale» — importe de la DEFA-Berlin (20.50) ● **Dicționar de personaje**, ajuns la litera I (21.20) ● **Balerinii Operei** române de stat din Cluj ne oferă o **Seară de balet** (21.50).

VINERI 31 MARTIE. Emisiunea **Anto-logie școlară** înscrie în rubrica de azi un nume cu adînci rezonanțe în istoria culturii românești: Bogdan Petriceicu Hașdeu (18.30) ● Violonistul Ion Voicu ne oferă în cadrul rubricii **Studiul muzical**, în impecabilă sa execuție, Con-certul nr. 5 de W.A. Mozart, acompaniat de Filarmonica bucureșteană sub bagheta lui Mircea Basarab (19.30) ● La rubrica

Marica Munteanu

Cinești contemporani ne întîlnim cu un nume mare: Michelangelo Antonioni (21.15) ● Programul serii se încheie cu **Sărbătoarea primăverii** — cîntece și dansuri populare românești (22.00).

SÎMBĂȚĂ 1 APRILIE (atenție la farse!). Cetățeni și edili **Față-n față** (19.23) ● **Neuitații comici Stan și Bran** continuă și azi să ne descrețească frunțile (21.00) ● **Seriaul Sfîntul** (21.20) ● Cîteva nume cu plăcută rezonanță: Magda Ianulescu, Vali Niculescu, Marica Munteanu, Ileana Iliescu, Nicolae Tăranu, Constantin Drăghici, Bojidar Petrov ș.a. Într-o emi-siune cu vîdit iz operetistic: **Invitație la un bal vienez** (22.10).

sport

Pronosticul lui TITUS OZON la concursul Pronosport nr. 12, etapa din 26 martie 1967

Campionatul categoriei A	
I. Rapid-Univ. Craiova	1
II. Farul-Progressul	1
III. U.T.A.-Petrolul	1 X
IV. Steaua-Steagul roșu	1
V. Univ. Cluj-Dinamo-Buc.	1 X
VI. Politehnica-Dinamo-Pit.	1
VII. Jiul-C.S.M.S.	1
Campionatul categoriei B	
VIII. Ceahlăul P. Neamț-Flacăra Moreni	1
IX. C.F.R. Pașcani-Metalurgistul-Buc.	1
X. Dinamo-Bacău-Chimia Suceava	1
XI. C.S.M. Reșița-C.F.R. Timișoara	1 X
XII. Gaz-Metan Mediaș-Vagonul Arad	1
XIII. C.S.M. Sibiu-Minerul Baia Mare	1 X

coperta noastră

MARIA PIETRARU, tî-nără dar cunoscuta inter-pretă vocală de muzică populară, solistă a ansam-blului folcloric «Perinița». Ea a dus departe peste hotare faima cîntecului popular românesc și cu deosebire a celui moldo-venesc.

Fotografie de S. STEINER

FLACARA. Redacția: Bucu-rești, Piața Școlii 1, raionul 30 Decembrie. Căsuța poș-tală 4112, Of. 33. Telefon 17.60.10 — int. 1744. **ABONA-MENTE** la toate oficiile poș-tale, la factorii poștali și difuzorii voluntari din între-prinderi și instituții. **TARIF DE ABONAMENTE**: 3 luni — 26 lei; 6 luni — 52 lei; un an — 104 lei. **TIPARUL** executat la Combinatul poli-grafic «Casa Școlii».

repriza a 2-a ...

«Oricum, nu veți fi niciodată ministru într-un guvern Kennedy... Cu aceste cuvinte ar fi pus capăt președintelui Johnson unei discuții aprinse între el și ministrul de război al S.U.A., Mc Namara. Relatînd episodul, ziaristul Olivier Todd menționează că apostrofarea lui Mc Namara (cu fraza pe care o reproducem și noi din articolul său) e de largă circulație la Washington. Poate că textul apostrofării e apocrif, scrie Todd, dar fapt este că «peste două zile, Mc Namara era acuzat de a-l fi pus la curent pe Robert Kennedy cu toate secretele Casei Albe în problemele vietnameze». Peste trei zile, el (McNamara — n.n.) a făcut o declarație televizată pentru a-și afirma solidaritatea întregă, totală și definitivă cu președintele Johnson». Grabă, ea însăși suspectă, poate, în ochii celor care se îndoiseră de această «solidaritate totală» — pentru că, aproape imediat, a urmat declarația lui Robert Kennedy în care senatorul se pronunța pentru «închiderea imediată a bombardamentelor S.U.A. asupra R.D. Vietnam».

Este greu de presupus că între Johnson și Mc Namara ar fi existat unele păreri deosebite în ce privește fondul războiului dus de S.U.A. în Vietnam, dar reacția de dezaprobare pe care o trezește acest război în opinia publică americană determină ca unii politicieni să încline spre un punct de vedere mai realist, căreia i-a dat exprimare și

Kennedy. Faptul că însuși ministrului de război i s-a atribuit o legătură cu reacțiile acestor politicieni (legătură pe care, indirect, el a negat-o în cuvîntarea sa televizată) este semnificativ pentru lărgirea curentului de opinie care dezaprobă politica administrației Johnson în Vietnam. Nu se cunosc precis mobilurile poziției lui Kennedy, dar în conflictul surd dintre el și Casa Albă este pentru a doua oară cînd dezaprobă faptele acțiunii de anvergură ale politicii externe oficiale. Anul trecut, după o călătorie în America Latină, senatorul sublinia «greșeala mare» care s-a comis prin intervenția S.U.A. în Republica Dominicană.

Grupul Kennedy pare să fie foarte atent la barometrul opiniei publice. Recenta declarație a lui Robert Kennedy prin care dezaprobă escaladarea din Vietnam («nu cred că extinderea acestui război ar putea să ducă la obținerea păcii») relevă, totodată, conturarea mai amplă a conflictului politic din partidul democrat.

Noua repriză a contradicțiilor dintre liderii partidului democrat ca și perspectiva lor mai mult sau mai puțin depărtată, nu constituie prilej de optimism pentru oficialități. Și episodul relatat de Olivier Todd o dovedește...

Eugen POP

După recente tulburări din Aden, o misiune specială a O.N.U. a plecat în aceste zile la fața locului pentru a studia situația și a face recomandări în problema contribuției O.N.U. la organizarea alegerilor care urmează să aibă loc în acest teritoriu. Deocamdată, în Aden situația continuă să rămîină explozivă iar autoritățile încearcă prin teroare să prelîmpine noi tulburări.

aplauze pentru artiștii români

În marile capitale, în cele mai îndepărtate orașe ale lumii, prezența tot mai numeroasă a ansamblurilor artistice și soliștilor români trezește admirație și interes. Publicul răsplătește cu aplauze îndelungate pe solii artei interpretative din țara noastră, iar ziarele consacră cronici elogioase turneelor întreprinse.

Cu puține zile în urmă, sala Teatrului «Royal La Monnaie» din Bruxelles cunoștea un eveniment deosebit: reprezentarea «Trubadurului» de Verdi, operă care nu s-a mai jucat aici de mai bine de 15 ani. Artista emerită Elena Cernei, de la Teatrul de operă și balet din București, apărînd în rolul Azucenei, în cadrul a cinci reprezentații, a reperat un strălucit succes. «Libre Belgique» consemnează: «Elena Cernei se afirmă ca o mezzosoprană de o calitate excepțională, posedînd un registru grav, de o rară elocvență, talentul său dramatic egalînd talentul său vocal».

O puternică impresie a produs apariția pe scena Teatrului Mare din Moscova a balerinelor Magdalena Popa și Sergiu Ștefanchi, în «Lacul lebedelor» de Ceaikovski.

La Nürnberg țara noastră a participat la Festivalul internațional al teatrelor pentru copii și tineret care a avut loc recent, prezentînd spectacolul cu piesa «Cel mai mare și cel mai tare» de Alecu Popovici (muzica: Vasile Veselovschi), în interpretarea artiștilor Teatrului din Piatra Neamț.

«Fränkische Tagespost» scrie că «acest turneu al românilor la Nürnberg a constituit o serbare strălucită, un triumf al teatrului comic. Tinerii actori de comedie din orașul industrial Piatra Neamț s-au dovedit

WELCOME RECEPTION IDE MADAME BUTTERFLY

回マダム・バタフライ世界コンクール 報

La concursul recent desfășurat la Tokio pentru cea mai bună interpretare a rolului Cio Cio San din opera «Madame Butterfly» de Puccini a participat și soprana Lucia Stănescu de la Opera din Cluj.

a fi cei mai buni actori ai acestui Festival internațional al teatrelor de tineret din Nürnberg».

Sandu NAUMESCU

și shinwell?

...Această întrebare, care, la rîndul ei, naște alte întrebări în legătură cu viața internă a partidului laburist englez este vehiculată cu insistență la Londra, trezînd o întregă gamă de reacții. Emmanuel Shinwell, personalitate proeminentă a partidului guvernamental, a lăsat să se înțeleagă — într-o declarație făcută la 14 martie — că, pînă la finele lunii va renunța la funcția sa de președinte al grupului parlamentar laburist.

În cercurile guvernamentale, declarația lui Shinwell nu a provocat totuși o surpriză mare. În ultimele săptămîni s-a precipitat reacția în lanț a divergențelor din interiorul grupului parlamentar laburist.

Este cunoscut că peste 100 de deputați laburiști au semnat o moțiune prin care dezaprobă acțiunile inițiate de guvern în vederea aderării Angliei la Piața comună. Un important grup de parlamentari laburiști se opune angajamentelor Marii Britanii în regiunea Asiei de sud-est, precum și creșterii cheltuielilor militare ale guvernului.

Punerea la vot, în Camera Comunelor, a Cărții Albe cu privire la bugetul militar a provocat o «adevărată revoltă» a opoziției din interiorul partidului laburist. Circa 60 de deputați laburiști s-au abținut de la vot. În același timp, premierul Wilson a trebuit să înfrunte pe liderii sindicatelor care resping propunerea guvernului în legătură cu prelungirea perioadei de «înghețare» a salariilor. Abandonarea politicii oficiale de către însuși președintele grupului parlamentar laburist (Shinwell se opune mai ales, încadrării Angliei în Piața comună) evidențiază amplificarea conflictelor din sinul partidului de guvernămînt.

Va izbucni Wilson să oprească reacția în lanț? Și cum? Prin reajustarea unor acțiuni politice ale guvernului sau, din nou, prin încercarea de «disciplinare» a dizidenților? Sînt doar cîteva din întrebările pe care le reduce în actualitate trecerea lui Shinwell de partea «rebelilor».

N. RADU

„amishii“ — dezertori din civilizație

În secolul zborurilor cosmice, al creierelor electronice și laserelor există vreo 40-50 de mii de oameni care, deși ar putea beneficia de multe din cuceririle științei și tehnicii contemporane, resping în mod deliberat civilizația modernă, străduindu-se să trăiască la fel ca strămoșii lor de acum 200-250 de ani. Este vorba de adepții unei secte religioase stabilite în Statele Unite ale Americii.

Despre anacronismul modului de viață al acestor oameni, care încearcă în zadar să oprească timpul în loc, se ocupă pe larg un articol publicat recent sub semnătura lui Jean Améry în ziarul elvețian Die Tat. «Amishii» reprezintă ramura «reboteza-

ților» care s-au desprins din secta «mannoniților» și, din cauza persecuțiilor, a părăsit Europa în secolul al XVII-lea, plecînd în Lumea Nouă.

Astăzi, adepții acestei secte trăiesc răpînziți pe întregul teritoriu al Statelor Unite, dar mai frecvent pot fi înclinați în statele Ohio și Pennsylvania. Vorbesc germană arhaică, împănată cu cuvinte englezești, care aduce aminte de limba germană folosită la redactarea bibliei luterane.

Economia închisă în limitele familiei stă la baza modului de viață al «amishilor»: aceștia se îmbracă cu haine croite și cusute în casă, confecționate din fire toarse și țesute în casă; singuri își tund părul, singuri

și clădesc casele și își meșteresc mobilierul strict necesar.

Instruirea copiilor se face, după posibilități, tot la domiciliu, educația rezumându-se a citit, scris și la cele patru operații aritmetice. Doar instruirea biblică este mai largă.

În majoritatea lor, «amishii» se ocupă cu agricultura, lucrându-și ogoarele cu mijloace rudimentare. Practică doar câteva neșteșuguri, ca cel de fierar, olar, rotar și elar, pe care le consideră lipsite de păcat.

Sectanții ignoră telefonul și televizorul, nu frecventează cinematograful, locuiesc în case lipsite de cele mai elementare instalații sanitare. Nici unul dintre «amishii» nu posedă vreun vehicul motorizat.

În fața tabloului straniu și deprimant al felului de viață pe care și-l impun «amishii», nu poți să nu împărtășești concluziile la care ajunge autorul articolului din **Die Tat**: «Amishii oferă un exemplu de necontestat că fuga din civilizație, chiar acolo unde reușește, nu aduce oamenilor nicicum o viață spirituală mai bogată. Toate primejdiile «lumii cibernetice» cu care — după cum afirmă unii — ne amenință ziua de mâine par minore în fața evidentei retrogradări umane a celor care, în loc să înfrunte aceste primejdii, le evită prin dezertarea».

T. FLORIAN

un nou spectacol peter weiss

«Orice cuvânt scris și tipărit e politic» — firmă prima teză a veritabilului manifest programatic al dramaturgului Peter Weiss intitulat «Decalogul muncii unui autor în vremea împărțită».

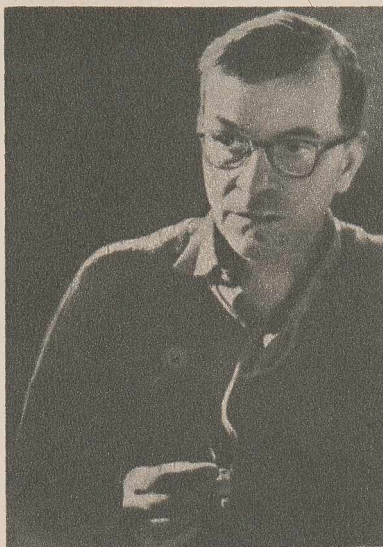
Credincios acestui crez, a fost conceput și realizat de dramaturg spectacolul cu piesa **Die Ermittlung** («Anchetă») — prezentat în trecut în Berlinul occidental — și are rețeaua, într-o concepție dramatică proprie, momente autentice ale procesului intentat la Frankfurt pe Main cu cîțiva ani în urmă unui grup de criminali nazisti.

Pe aceeași linie, a teatrului politic, volvează și cea mai recentă piesă a lui Peter Weiss, «Sangen Om Scrapuken» — «Cîntecul fanfaronadei» — reprezentată în această stagiune pe scena teatrului «Scala» în Stockholm. (Dramaturgul, emigrat din Germania în 1938, împreună cu familia, trăiește în prezent în capitala Suediei.)

«Cîntecul fanfaronadei» — precizează critica dramatică suedeză — constituie un puternic act de acuzare la adresa colonialismului portughez, reprezintă o manifestare de solidaritate cu lupta de eliberare a atrișilor angolezi. În același timp zărele în Stockholm semnaleză originalitatea construcției lucrării și a înscenării spectacolului.

Modalitățile sugestive în care este realizat spectacolul l-a făcut pe cronicarul teatral al publicației «Jeune Afrique» să declare că «nu există necunoașterii limbii suedeze, mesajul piesei i-a părut «de o limpezime neobișnuită» iar traducerea textului aproape upeflua».

«Cîntecul fanfaronadei» își găsește locul în mișcarea culturală vest-europeană, între reușitele teatrului politic din ultimii

Peter Weiss.

ani, care înscrie ca piese de rezistență «Căzul Oppenheimer» — spectacol realizat de Jean Vilar la teatrul «Athènes» din Paris (și reluat pe alte scene europene) — «Vicarul» lui Rolf Hochhuth și, bineînțeles, precedentele lucrări ale lui Peter Weiss.

Corneliu VLAD

Împ de mai bine de o lună a durat desfășurarea originalului raliu saharian la iahuri cu roți pe traseul Colomb-Bechar (la granița Algeriei cu Marocul) — Nouakchott (capitala Mauritaniei) ce a însumat circa 3 000 km. Dintre cele 12 echipe au ajuns la capătul cursei doar 8. În fotografie: iahurile cu roți «navigând» pe marea de nisip sahariană.

Aspect de la una din numeroasele luări de atitudine ale opiniei publice din diferite părți ale lumii împotriva agresiunii S.U.A. în Vietnam: demonstrație pe străzile capitalei belgiene.

o artă născută în iurtă

În viața mongolilor, articelele din lemn au jucat un rol important. Născute în iurta crescătorilor de animale, ele au fost realizate de mâinile arților nomazi. În zilele lungi de iarnă, așezat lângă foc, păstorul se transforma adeseori în artist. Cu un simplu cuțitaș, el cioplea în lemn vase, lădițe, jucării, piese de șah, instrumente muzicale și obiecte decorative. Motivele care împodobesc aceste adevărate opere de artă sînt luate, în general, din viața animalelor.

Sculptorii mongoli au transmis măiestria lor din tată în fiu. Ei cunoșteau diferite metode de prelucrare a lemnului, avînd un simț deosebit al proporțiilor. După victoria revoluției populare din 1921, în viața poporului mongol au avut loc transformări profunde. Lichidarea analfabetismului, participarea oamenilor muncii la construirea socialismului au avut o influență binefăcătoare și asupra artei populare și, în special, asupra sculpturii în lemn. Dacă în trecut figurinele, și diferitele obiecte decorative erau impreg-

nate de convenționalism, în lucrările sculptorilor contemporani se observă o tendință spre realism — figurile au început să se diferențieze, căpătînd individualitate.

De pildă, sculptorul Avirmid din aimacul Arhangalsk a creat un morin-hur (instrument muzical foarte răspîndit în Mongolia) — de o formă și o frumusețe neobișnuite, sculptat în lemn și apoi pictat.

Sculptorii din Jamiansarab împodobesc instrumentele lor cu cite 2-3 capete de cal. cei din Ghelengdandar — cu diferite motive ornamentale, de multe ori cu capete de dragon.

Se poate spune că sculptura mongolă modernă este deosebit de dinamică și expresivă. Se remarcă, în special, sculptorii Dandinjaba, Senghe din Ulan-Bator (cu seria epică «Calul»), maestrul din Namhaidagva, Orgodola (cu sculptura «Animalele din Gobi») și Luvsanțeren, autorul sculpturii «Tigrul», o operă foarte expresivă și dinamică.

AI. POMPIIU

din lume adunate

Post-scriptum la ceremonia de adio a plecării trupelor americane din Franța. Acțiuni deliberate și întîmplătoare care au laolaltă aceeași semnificație. În cuvîntarea sa, făcînd aluzie la divergențele americano-franceze în problema staționării trupelor, generalul american Lyman Lemnitzer a spus: «Regretăm foarte mult că trebuie să părăsim Franța». Generalul francez Dio i-a ripostat prompt în discursul său: «Ca soldați obișnuți să-și strîngă cîrta și să-și plece, noi înțelegem regretul pe care tocmai l-ați exprimat». Pînă aici totul a fost deliberat. Cînd însă la sfîrșitul ceremoniei generalul Lemnitzer i-a întins mina generalului Dio, acesta i-a răspuns ducîndu-și mina la chipiu. Dîndu-și seama că în fața lui se află o mină întinsă generalul Dio s-a grăbit să o strîngă dar nu a mai întîlnit-o pentru că generalul Lemnitzer o ținea deja la chipiu. «Lipsă de coordonare a mișcărilor», remarca un ziar dar... numai în acest domeniu.

Piesa «Ștampila» a tînrului american Edward Barman care studiază în Anglia s-a bucurat de un deosebit succes pe scena teatrului londonez Mercury. Lucrarea sa de debut înfățișează frămîntările morale ale unui tînr chemat sub arme în Vietnam. Nu știu dacă gestul a fost deliberat sau totul se datorește unei pure întîmplări, dar în ajunul premierei Barman a primit o scrisoare din partea oficialităților americane prin care este «încorporat pentru Vietnam». «Este ridicol! — a exclamat Barman. Eu sînt inapt din punct de vedere medical și am radiografia care o dovedesc». Se vede treaba că cineva a vrut să-i demonstreze în mod convingător că o «ștampilă» oficială e mai tare decît «ștampila» sa dramatică. Piesa continuă.

Un proprietar de restaurant din San Francisco, de origine malaieză, a pierdut procesul intentat celui ce l-a atacat în localul său din cauză că «nu a putut identifica

în mod satisfăcător în fața Curții fizionomia agresorului său». «Domnule judecător, a explicat în zadar malaiezu, mi-e greu să fac această identificare. Pentru mine toți americanii au aceeași înfățișare».

Verdictul Curții poate fi în esență interpretat în două feluri: ori ca o invitație la noi atacuri împotriva proprietarului incapabil să-și identifice agresorii, sau ca o pledoarie pentru o mai bună cunoaștere între oameni drept mijloc preventiv de apărare împotriva oricărei întîmplări neprevizibile.

Nicolae URECHE

Generalii Lemnitzer (centru) și Dio (al doilea din dreapta) la ceremonia de adio a plecării trupelor americane din Franța.

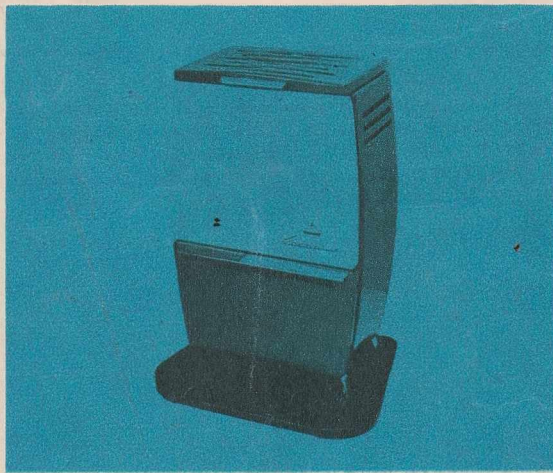
Dacă veți
prefera,
ca și mine,
produsele
„1 SEPTEMBRIE“ -
Satu Mare,
treburile
gospodărești
vor fi mai
ușoare.

«GUTIN», mașină de
gătit cu combustibili
solizi (model S 102).

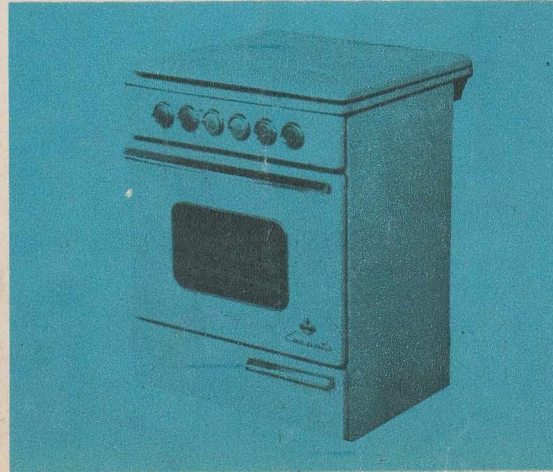

«CARBOLUX»
metalică pentru
călzit cu combustibili
solizi (model S.1)

ÎNTEPRINDE
INDUSTRIALĂ
STAT
«1 SEPTEMBRIE»
SATU-MARE

«SOMEȘ», mașină de
gătit cu combustibili
gazoși, cu 3 ochiuri,
cuptor și ceas aver-
tizor (model 307).

«CARPAȚI 3»,
mașină de gătit cu
combustibili gazoși
4 ochiuri, cuptor
grătar (model